

NYÁJAS MÚZSA.

ÍRTA
NAGY JÁNOS.

RÁBA-KÖZBEN
SZANY HELYSÉGNEK
PLÉBÁNUSA

GYŐRÖTT
STREIBIG JÓZSEF' BETŰIVEL.
1790.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2011
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-393-9 (online)
MEK-07761

TARTALOM

BÉ-MUTATÓ VERSEK.

A' NEMES MAGYAR NEMHEZ.

PÁSZTOR ÉNEKEK.

- I. PÁSZTOR ÉNEK. BÚJDOSÓ PÁSZTOROK.
- II. PÁSZTOR ÉNEK. MEDVE VÁSÁR.
- III. PÁSZTOR ÉNEK. AZ EL TÉVELYEDETT VADÁSZ.
- IV. PÁSZTOR ÉNEK. FILLIS és KLOE.
- V. PÁSZTOR ÉNEK. EURÓPA SZŰZNEK EL RAGADTATÁSÁRÓL.
- VI. PÁSZTOR ÉNEK. AZ ÓRIÁS.
- VII. PÁSZTOR ÉNEK. PÁSZTOR VERSENGÉS.
- VIII. PÁSZTOR ÉNEK. A' HALÁSZOK.

GÚNYOLÓ VERSEK. RABNER UTÁN.

- I. SZATIRA. A' RUHÁZATRÓL.
- II. SZATIRA. AZOK ELLEN, KIK ÁMBÁR MAGOK VÉTENEK A' HÁZASSÁG' VÁLASZTÁSÁBAN, MÉG-IS MINDEN FOGYATKOZÁST AZ EGEKRE VETNEK, MONDVÁN: A' HÁZASSÁGOK MENNYEKBŐL RENDELTETNEK.
- III. SZATIRA. A' SZÉPSÉGRE TEKENTŐ HÁZASSÁGRÓL.
- IV. SZATIRA. A' HÁZASÚLANDÓK' SZÁMÁRA JÓZAN TANÁTS.
- V. SZATIRA. A' HASZON' FEJÉBE SZERZETT HÁZASSÁGRÓL.
- VI. SZATIRA. NÉMELLY BALGATAG HÁZASSÁGOKNAK EGYBE HORDÁSA, MELYEK AZ EGEK' SZAM-ADÁSÁRA KÖTTETTEK ÖSZVE.
- VII. SZATIRA. EGY ÖZVEGY ASZSZONYNAK FÉRJHEZ MENÉSÉRŐL.
- VIII. SZATIRA. UGYAN A' MOST EMLÍTETT DOKTORNAK MÁSODIK HÁZASSÁGA.
- IX. SZATIRA. OSTOBA LEÁNYNAK VÁLASZTÁSA.
- X. SZATIRA. A' FIGYELEM NÉLKÜL VALÓ HÁZASSÁG KÖTÉSÉRŐL.
- XI. SZATIRA. A' BIZONYOS NÉVRE TEKENTŐ HÁZASSÁGRÓL.
- XII. SZATIRA. A' HÁZASSÁGOT SZERZŐ VÉN BANYÁKNAK JAVALLÁSÁRÓL.
- XIII. SZATIRA. A' KORA HÁZASSÁGRÓL.
- XIV. SZATIRA. EGY TÚTORNAK GONDVISELÉSÉBŰL SZÁRMAZOTT HÁZASSÁGRÓL.
- XV. SZATIRA. A' SZEMÉRMES ASZSZONYNAK VÁLASZTÁSÁRÓL.

TOLDALÉK.

GÚNYOLÓ, 'S MÁS VÍG ÉNEKEK.

- I. ÉNEK. TÖBB KOSARAKAT OSZTOGATÓ SZÉP LEÁNYRÓL.
- II. ÉNEK. A' FESTETT ARTZÁKRÓL.
- III. ÉNEK. A' BÚBOS, és KALAPOS FEJÉR NEMRŰL.
- IV. ÉNEK. A' BUFFÁN RÓL.
- V. ÉNEK. A' DAJKÁKRÓL.
- VI. ÉNEK. A' GYŰRŰK' SOKASÁGÁRÓL.
- VII. ÉNEK. A' BÚBOS LEÁNYOKRÓL.
- VIII. ÉNEK. AZ ALA-DUBITZA NEVEZETŰ PÁNTLIKÁRÓL.
- IX. ÉNEK. A' GALAMBRÓL, és A' HOLLÓRÓL.
- X. ÉNEK. JOBB AZ URAKNAK, HA A' TISZTJEIK NEM EGYGYEZNEK.
- XI. ÉNEK. AZ OKOS KÉSEDELMESSÉG JOBB A' TANÁTSTALAN SIETÉS NÉL.
- XII. ÉNEK. A' HIRTELEN VALÓ FELEMELÉS RÓL.
- XIII. ÉNEK. VÍGASZTALÁS.
- XIV. ÉNEK. VÉNUS MIÉRT TENGER' LEÁNYA?
- XV. ÉNEK. A' BOR NÉLKÜL FÁZIK A' VÉNUS.
- XVI. ÉNEK. NEM KELL EGÉSZEN EL RONTANI, A' MIT MEG LEHET ORVOSOLNI.
- XVII. ÉNEK. SENKIT MEG NE VESS AZÉRT, HOGY TEHETETLENNEK NÉZED.
- XVIII. ÉNEK. AZ ÁLNOK SZERETŐNEK MEG ISMÉRÉSE.
- XIX. ÉNEK. EGY MÓD NÉLKÜL TOBÁKOLÓ NAGY ORRÓL.
- XX. ÉNEK. HABOZÓ SZÍV.
- XXI. ÉNEK. PANASZT TÉVŐ LEÁNY.

XXII. ÉNEK. KOZÁK TÁNTZ.
XXIII. ÉNEK. A' STRASZBURGI TÁNTZNAK NOTÁJÁRA.
XXIV. ÉNEK. PÁPA VÁROSÁT DITSÉRO BAKONYI LEÁNY.
XXV. ÉNEK. A' KESERGŐ TZIGÁNY.
XXVI. ÉNEK. A' FÁRSÁNGRÓL.
XXVII. ÉNEK. A' VADÁSZATRÓL.
XXVIII. ÉNEK. A' TÁNTZRÓL.
XXIX. ÉNEK. A' SZABADSÁGRA TÖREKEDŐ FOGOLY MADÁR.

A' MOSTANI MAGYAR ÍRÓKHOZ 'S KIVÁLT POÉTÁKNAK TÁRSASÁGIHOZ.

A' FÜREDI VÍZI NIMFÁNAK KESERVES PANASZA.

AZ ÖRÖM, és SZOMORÚSÁG VÁLTJÁK EGYMÁST

ÖRÖM.
SZOMORÚSÁG.

NYÁJAS MÚZSA.

BÉ-MUTATÓ VERSEK.

Nyájas kis Múzsátskám
Kelj fel, útnak indulj!
Ideje munkátskám,
Hogy már egygyet fordúlj!
De hogy el ne vétsed
Az utat, szavamra
Figyelmezz, jól értsed,
'S járj akaratomra.

Szanyból ki indulván,
Pápán menny keresztül;
Menny tovább ballagván,
És Tapoltza-főtül,
Egyenest Jákónak,
Onnét Város-Lódnak,
Vedd utad' Márkónak,
Az után Weszprémnek.

Ha tám el fáradnál,
Az erdön pihenhetsz,
Vagy mindjárt Jákónál
Egy szekérre ülhetsz!
Rá férsz valakinek
Üres szekérére,
Mert most sokan mennek
Borért Kenesére.

Weszprémbe le szállván,
Úgy intézd útadat,
Hogy a' Hegyen állván,
ZSOLNAI DÁVIDOT
Fel keresd, köszöntvén
Drága Nagy Uradat.
E'kép' üdvözlővén
Kegyess Pártfogódat:

Nemes Káptolonnak
Érdemes Nagy Tagja!
A' Kánonokoknak
Egygyik Fő Oszlopja!
Weszprém Vármegyének
Nyelve, 's Szószóllója!
A' Papi szent Rendnek
Bölts Igazgatója!

Ki legyek? Láthatod
'S látod homlokomból;
Mert tapasztalhatod
Enyelgő artzából,
Hogy udvarlásodra
Egy Nyájas Múzsátska,
Jött szolgálatodra
Mint árva Nimfátska.
Árva vóltam, de már
Ezt én el felejttem,
Irigyelje ezt bár
Akárki, nevetem.
ZSOLNAI DÁVIDNAK
Úri kegyes szárnya,
A' Nyájas Múzsának
Lett Attya, és Annya!
Tsókolom szent kezed'
Árvák' Pártfogója!
Áldom kegyességed'
Nimfák' ruházója!
Ki, mint új életem'
Te néked köszönöm;
Úgy szép öltözetem'
Köszönni nem szűnöm!
Nem szóllok Hazafi
Több más Érdemedről;
Papi, és világi
Nagy Böltességéről!
A' mellyek Nevedet
Annyira emelik,
Hogy fő Személyedet
Mindnyájan kedvelik.
Ha kérded, mit tudok?
Tudok énekelni,
Pásztor sípot fújok,
'S mikor meg kell lenni,
Sok rossz erköltsöket
Ki tudok fütyölni,
'S az Érdemeseket
Ditsérni, betsülni.
Tudok nyájaskodni,
És házasítani,
Búbokkal bajlódni,
Tántzra tanítani;
Az új Polgárokkal
Tudok keseregni,
'S tiszta Vénusokkal
Tisztán enyelegni. 's a' t.

DÁVID vagy! ha Hárfád
Énekemmel egygyez,
Nyájaskodó Múzsád
Jó kedvetskét szerezh;
Saul' gyűlölségét
Mellettem felejtéd,
Gond' ízetlenségét
Édessé teheted.
E' leszel szolgálatom
Fő Úri Házadnál!
Tellyes foglalatom
Fényes Udvarodnál!
Bár több illy Urakat
Találnánk Hazánkban,
Több ékes Múzsákat
Látnánk Országunkban!

A' NEMES MAGYAR NEMHEZ.

Nemes Származatok!
Drága jó Uraim!
Mit régen vártatok,
Nagy jó Aszszonyaim!
Ím' fényre botsátom
Tsekély kis munkámat,
'S néktek-is ajánlom
E' nyájas Múzsámat.
Tí ösztönöztetek
Engem' bátorítván,
Több ízben kértetek
Ölelvén, tsókolván:
Hogy a' melly verseket
Írtam jó kedvemből,
Azokat, 's többeket
Ki húznám tömlötzből.
Íme meg jelennek
Már a' setétségből,
Széllyel el repülnek
Nem kevélységekből;
Hanem tsupán néktek
Engedelmeskedvén;
Ha telik kedvetek,
Bő jutalmat vévén.

Borostyánt nem várok
    Fejemre ezekért,
Verset írtam, 's írok
    Tsupán kedvetekért,
Hogy valamint én-is
    Üdőt velek tölték,
Nevessetek tí-is,
    A' mint én neveték.

Udvari Kátómat
    Írván, Kátó vóltam;
Midőn Faludimat
    Versbe szorítottam:
A' kinek értelmét
    Éles észre bíztam,
Feszegető elmét
    Rá méltán kívántam.

E' munkám nyájasság,
    És ki-ki értheti,
Nem elme-fáradság,
    Könnyen fel veheti;
A' Foglalatoknak
    Értelme, nem mélység,
Bajt az Olvasóknak
    Nem okoz setétség.
Több Pásztor-Éneknek
    A' magyarázatját
Revai' könyvének
    Köszönöm; magzatját
Más külömbb ruhában
    Versem' öltöztette,
'S mint szép lányt, új búbban
    Előtökbe tette.

Rabner' Szatirái
    Követik ezeket,
Mind az ő tsirái,
    El hagyván többeket;
A' mellyek könyvében
    Nem igen tetszettek,
És azért e' könyvben
    Verst nem érdemlettek.

A' több Énekeim,
    Mellyek következnek,
Saját szüleményim,
    De tám meg köveznek
Sok Dámák, 's Leányok
    Hogy őket gúnyolom,
'S mérges Oroszlányok
    Lesznek, hogy tsúfolom?

Ne félj Múzsám ettől,
Mert ha neheztelnek,
Látván, hogy jó szívtől
Jőnek, meg békélnek,
Sőt inkább magokra
Fognak neheztelni,
Hogy nézvén másokra,
Úgy akartak élni.

PÁSZTOR ÉNEKEK.

I. PÁSZTOR ÉNEK. BÚJDOSÓ PÁSZTOROK.

MOPSZUS, TIRZIS, MÍKON.

Bakonyi erdőben *Mopszus, Tirzis, Míkon*
Öszve kerülének nappal, és nem titkon;
Mopszus, a' szakállos ketskéknek őrzője,
Tirzis, szép birkáknak vólt gondviselője.

Míkon, a' Bakonyban szén-égető vala,
Merő hasáb fákból állott Háza' fala;
Akkor-is a' tüzet lotsolta, öntözte,
Ringy-rongy szenes ruha a' testét fődözte.

Légy üdvözlött Míkon! mind a' ketten mondják,
Míkontól a' viszzon köszöntést fogadják,
Szállást kérnek tőle, hogy szánná meg őket,
Mert a' hideg által járta a' testöket.

MÍKON.

Felel erre *Míkon*: szívesen-is adok,
Ha meg elégesztek, a' mivel én birok;
Az egy tűz, és a' fák adnak szállást nékem,
Testemben, lelkemben nintsen más értékem.
De tí honnét jöttök, vagy itt mit kerestek?
Talám ez erdőben el tévelyedtetek?

MOPSZUS.

Mi tagadás benne, mondja *Mopszus* erre,
Mí most tsak bújdosunk, 's nem-is tudjuk merre.
Én Magyar Országnak sok tér-mezejében,
'S még e' Bakony-nak-is híres mellékjében,
A' szakállos ketskék' nyáját legeltettem,
Vólt-is haszon benne, még gondját viseltem.
Ketskéim fejérek, 's fejősek valának,
Vajmi hasznos tejet, és túrót adának,
Pán az Istenadta, ezt hogy meg szemlélte,
Engemet el vervén, mind el széllyesztette.
Azokat keresem, ha rájok akadnék,
Ki rájok vezetne, annak hálát adnék,
De én soha talám rájok nem akadok,
Bár föld alatt járjak, 's túrjak mint vakandok.
Mert kit említettem, *Pán*, olly furtsa vala,
Hogy a' szakállokat mind el nyírte maga,
'S feje szép szöröket feketére festvén,
Nappal sem ismérném őket, nem hogy estvén.

MÍKON.

Hát te néked *Tirzi*, mi a' kereseted?
Látom, szomorú vagy, mi lehet eseted?
Még ez meg szólamlott, *Mopszus* tűzhez üle,
'S mivel igen fázott, ottan melegüle.

TIRZIS.

Ah mi bajom kérded, én édes *Míkon*om?
Oda, ha nem tudod, én minden vagyonom!
Én egy szép szigeten a' selyem birkákat
Örzém, legeltetém, és vajmi tzifrákat.
Mennél gyengébb vala birkáimnak szőre,
Annál tekintetesbb, 's drágább vólt a' bőre,
A' mellynek árrából híztam, tollasodtam,
'S más Pásztorok felett meg-is gazdagodtam.
A' melly szem tanyámat láthatta, és látta,
Annak ékességét bámúlva tsodálta,
Pán az Istenadta el vette birkámat,
És annyi sok gondal fel épült tanyámat.
Szép Pásztor Aszszonyok által vart ruhámat
Mind el változtatta, nézdd szennyes subámat:
Ezüstel ki rakott Pásztori páltzámért,
Furkós botot nyújtott, nints köszönet azért.

MOPSZUS.

Ki hitte vólna ezt? hányszor mondta nyelvem,
Viszsa foly a' Duna, még én ezt el éljem;
Hideg lészen a' tűz, setét a' nap világ,
Éj világoskodik, mezőn nem leszs virág!
Duna nem foly vissza, a' tűz még nem hideg,
'S imé egész nyájam velem egygyütt rideg;
A' napot nem bírja setétség, éjt világ,
'S imé el hervadtunk, mint mezei virág!

TIRZIS.

Ki hitte vólna ezt? hányszor mondtam én-is,
Elébb nem leszs égen tsak egy tsillag-fény-is;
Teli tsillagokkal az ég, 's el-enyésztem,
Mint a' futó tsillag helyemből ki estem!

MÍKON.

Melegedj e' tűznél *Tirzi* te-is, én-is!
Szinte ezen búban fáj az én fejem-is!
Mert a' ki most itten vagyok szén-égető,
Vóltam, és nem régen, nagy nyáj legeltető.
Ama' magas hegyen, nézzétek, vólt Tanyám!
Mellyet nékem hagyott az én édes Atyám!
István vólt a' neve, és ő rendelt maga,
Hogy lennék utánna Pásztorok' oszlopa.

Ebben a' Tanyában Pásztorok dudálni
Tanúltak, és versent szépen furuglyázni,
E' híres Tanyából mentek más Tanyákba,
Innen széledtek el sok tartományokba.
A' merre szem onnét meszsze el nézhetett,
Mindenütt nyájamra szerte tekénthetett,
Mi tagadás benne, kintset-is gyűjtöttem,
Mellyből szegény Pásztort, sokat segítettem.
Nem félt az én nyájam mező szükségétől,
Nem az éhes farkas' dühösködésétől,
Kő falak Tanyámat jól bé kerítették,
Bujtárok, Kuaszok számosan őrzötték.
A' szomjúság ellen sok számárt tartottam,
Étellel, friss vízzel hátokat meg raktam,
Még de a' bornak-is javából ihattam,
Erőt adott, éjjel, nappal sipolhattam.
Pán az Istenadta, ezt nékem sokalta,
Mindent, mivel birtam, szépen el foglalta,
Most már mire juték, magatok látjátok,
Szén-égető lettem, mint tapasztaljátok.
Mondtam, és o hányszor! fel fordul a' világ
Elébb, 's nem hajt bimbót akár minémű ág,
Mintsem hogy Atyámnak tőlem öröksége
El veszzen, 's kerüljön más idegen kézre.
Nem fordúlt fel világ, hajt még bimbót az ág,
'S íme én sorsom-is szegénység, és agság!
Ez vert a' Bakonyba, 's e' sűrű erdőbe,
Bár soha senkivel már ne jöjjen szembe.
Jertek azért velem tí-is szént égetni,
Mert így szokott mostan a' világ fizetni!
Elég hozzá: mint tűz a' fákat emészti,
Úgy bán Pásztorokkal *Pán*, lássa mért veszti.

II. PÁSZTOR ÉNEK. MEDVE VÁSÁR.

TIRZIS, MOPSZUS, KORIDON.

Mopszus zöld pázsitnak bársonyán sétálván,
Nyáját legeltette, azon meg-meg állván,
Koridon a' ketskék' tsordáját hajtotta,
A' Gelegenyésnek fel szabadította.

Integet *Koridon Mopszusnak*, ez meg áll,
Jó napot mond néki, ez közelebb sétáll,
Fogadják egymástól, a' pipára gyűjtnak,
Nem tudják az okát, ketskék, birkák futnak.

Viszsa tekéngetvén, Tirzist egy Medvével,
Látják nyomban jönni, mely mérges szemével
A' félénk juhokat, 's ketskéket széllyeszté,
'S mord tekintetével igen meg ijeszté.

MOPSZUS.

Mi patvar ez Tirzi? *Mopszus* meg szóllítja;
Mi állatot vezetsz? ő aztat fitítja,
Tömött szőrét hátán végig simogatván,
Idontalan fejét gyengén tapogatván.

KORIDON.

Ugyan valld meg Tirzi, hol jutottál hozzá?
(Erre poros hátát a' Medve meg rázá)
Nevetik mindnyájan aztat környül állván,
Nem látott termetét katzagván, tsodálván.

TIRZIS.

E' Toportyán-férget éppen tsak most hoztam,
Kevés pénzemben tölt, rá nem-is alkudtam,
Ingyen osztogatják most ez állatokat,
Mellyek, a' mint mondják, okoztak károkat.
Teli lett Medvékkel Pánnak tartományja,
Azért-is illy oltsó az ő adományja,
Mennyetek tsak hozzá, majd néktek-is juttat,
Örül ha szép móddal tőlök szabadúlhat.

MOPSZUS.

Meg botsáss o Tirzi! nem hiszem szavadat,
Akár mint betsülöm már őszült hajadat,
Lám Pánnak-is hajtott hasznot az ő bőrök,
Tekéntetre méltó tömött vastag szőrök.

TIRZIS.

Hajtott e? nem hajtott? erről én nem szóllok,
Azt bizonyíthatom, a' mit tapasztalok:
Ingyen juték hozzá, és tí-is juthattok,
Soha ótsóbb vásárt ennél nem várhattok.
Mert vásárra menvén, hogy két Tinót vennék,
És hogy ha találnék, egy Bujtárt fogadnék:
Bujtár helyett Medvét adának kezemre,
'S íme ezt kellett kötnöm kötelemre.

KORIDON.

Valld meg még-is Tirzi! ha tudod az okát,
Pán mért vesztegeti a' Medvék' táborát?
Vagy mért eresztette illy kótyavetyének?
Ő tartományában talám kárt tevének?

TIRZIS.

Mi kárt tettek volna? vad almát, berkenyét,
Mogyorót, és körtvélyt, ettek vad gesztenyét:
'S hol ebből ki-fogytak, talpokat-is nyalták,
Jó etyepetyével a' nyált vissza falták.
Ne vizsgálld más okát Medvék' vásárjának;
Elégedj meg avval, hogy így tetszett Pánnak,
Ki, ha szaporodnak, más állatokat-is,
A' vásárra hajtat aprót, 's nagyokat-is.
Nem ment ő nyílától a' nyúl fi, sem Annyok,
Nem őzek, szarvasok, avagy a' vad kanok;
Mert fél; hogy ha ezek el szaporodnának,
Gazdag vetésiben kárt okozhatnának.
Ha Medvéknek hasznát Pásztorok vehetik,
Kinek kinek egy egy ingyen engedtetik;
Hogy bujtárok helyett a' nyáját őrizzék,
'S ragadozó farkast juhoktól el űzzék.

MOPSZUS.

Ha látnám a' hasznát, én-is egygyet hoznék,
'S nagy kötelességgel a' Pánhoz tartoznék.

TIRZIS.

Bizonyos a' haszna, ha nyájhoz szoktatod,
Rettenetes képét farkasnak mutatod.
Hidd el, Pan' Medvéi jó fajtuk, szelídek,
Szeretik a' bárányt, mint bundás szelindek.
Ha ez meg találja a' farkast ölelni,
Gyenge körmeivel a' hátát körmölni,
Tudom, fogadást tesz, hogy a' báránykádót
Nem fogdozza többé kerülvén tanyádót.

KORIDON.

Hát, ha magamat-is meg talál körmölni?

TIRZIS.

Akkor az ő hátát meg lehet dörgölni.

MOPSZUS.

Úgy ám! de ki bírjon e' tapsi fülessel?
Lám kész ölbe esni vitéz Herkulesse!

TIRZIS.

A' mióta őket Pán vásároltatja,
Mi jámborok lettek, nyelv meg-nem mondhatja;
Ha az ő hátokon a' majom-is ülhet,
Egy Pásztor-is vélek szépen egygyesülhet.
Lám az én Matzkóm-is minden szómra hajúl,
A' merre vezetem, lába arra fordúl.

KORIDON.

Mopsze! mennyünk mí-is, siessünk vásárra,
'S ha még jut, szert tegyünk illy szőrös bujtárra!

TIRZIS.

Mennyetek izibe, mert könnyen vehettek,
Bízony sok pár bostkort majd meg kémélhettek!
El marad hoszszú szűr, el nadrág' vétele,
El ing, és a' gatyá, 's ótsóbb leszsz étele.

III. PÁSZTOR ÉNEK. AZ EL TÉVELYEDETT VADÁSZ, RÉVAI UTÁN.

ESINESZ, és MENALKÁS.

Egy ifiú Pásztor, Menalkás vólt neve,
Mikor leg forróbban sütött a' nap' heve,
A' magas hegyek közt legeltetvén nyáját,
El vesztette szegény egy kedves báránnyát.

Ez után indulván, a' sűrű bokroknak
Vette útját, ágas, bogas tsalitoknak;
'S íme véletlenül egy emberre akadt,
Ki a' bokor mellett egészszen el lankadt.

El bágyadt szemeit a' Pásztorra vetvén,
Így szóllította meg tulajdon ő nyelvén:
O ifiú Pásztor! Isten hozott erre,
Nem tudom hol vagyok, avagy mennyek merre?
Én már tegnap jöttem e' vadon erdőke,
Őzet, avagy vad kant hajhászván sűrűke;
'S imhol el tévedvén, nem tudom hol vagyok?
Éhen, szomjan, hidd el, már tsak nem meg halok.

Menalkás azonnal néki táskájából
Kenyeret, és túrót adott jó szántából,
Ivó edénnyét-is oldaláról oldja,
'S a' vadásznak nyújtván, ezen szókat mondja:

Itt a' kenyér, 's túró, éhséged' enyhítsed,
Nagy szomjúságodat téjjel könnyebbítsed,
Jer azután velem, az útra vezetlek,
'S e' vadon erdőből szépen ki segítlek.

A' mint-is vezetvén őtet az hegyekből,
Ezer tévelyedést okozó berkekből,
A' vadász egészszen meg újulván vidúlt,
'S illyen köszönetre a' nyelve meg indúlt.

ESINESZ.

Imhol jámbor Pásztor, meg tartád éltetmet,
Mivel fizessem meg jó téteményedet?
Jere velem Pásztor, jere a' városba,
Hadd itt a' kunnyódat, lakj' az én házamba.
Szalmás kunnyó helyett laksz ott Palotába,
Meg nem akad hajad sehol-is az ágba;
Mert márvány oszlopok tartják a' házamat,
Felyhőkkel versengő magas palotámat.
Jó bort ihatsz nálam, és arany pohárból,
Jó ízű étkeket ehetsz ezüst tálból,
Jere velem Pásztor, jere a' városba,
Hadd itt a' kunnyódat, lakj' az én házamba.

MENALKÁS.

Szép szódat köszönöm, de én a' városba
Vallyon mit keressek? alatsony kunnyómba
Szinte úgy meg férek, ment vagyok esőktől,
(A' mi nékem elég;) 's fergeteg szélvészttől.
Nintsenek itt ugyan márványkő oszlopok,
De vannak gyümöls-fák, és szőlő lugosok;
Ezek a' kunnyómat szépen árnyékozzák,
'S ha éhezem, ízet a' számnak meg hozzák.
Azt eszem, mit fáim, és a' nyájam adhat,
Lám édes mustot-is kezem néha nyomhat,
Vagy ha ez nints, szomszéd kristály forrásokból
Oltom szomjúságom jó ízű kávékból.
Osztán, ha nintsen-is ezüstöm, 's aranyom,
Néha néha tsak van gyenge szép bárányom,
Arany 's ezüst helyett van ékes virágom,
Mellyel asztalomat meg hintem, 's zöld ágom.

ESINESZ.

Jere még-is velem Pásztor a' városba,
Vannak ott-is szép fák ültetve szép sorba,
A' mesterség rakta egyenes útakra,
A' sok virágokat kies nagy táblákra.
Vannak városban-is frissen ugró kútak,
Mellyek vagy oroszlány' szájából ki futnak,
Vagy faragott Nimfák sebessen ki lövik,
'S márvány medentzékben ezer tsivén töltik.

MENALKÁS.

A' mesterség nélkül lévő fák' árnyékja,
Kerengős ösvénnyel szebb mint kert' hajlékja,
Szebb a' tér mezőnek ezer szín virágja,
Hogy sem a' kerteknek virágos táblája.
Magam-is ültettem a' kunnyóm' szélébe
Liliomot, Rózsát kertem' fenekébe,

Szebb, hol kősziklából a' kristály víz fakad,
'S a' virágos mezőn sehon meg nem akad.
Tekénts vadász Uram e' szomszéd kutatskát,
Bokrok közt le folyó tsörgő patakotskát!
Nézd, hogy ugrándoznak a' Pisztrángok benne,
'S a' városi forrás ennél szebb hogy lenne?
Nem, o vadász Uram! nem megyek városba!

ESINESZ.

De ott szép lányokat látsz selyem ruhába,
A' kiknek a' nap fény nem sérti fejejrét,
Gyenge artzájoknak, 's a' nyakoknak tejét.
O ha látnád, fejek tüzes gyémántokkal,
Rakva van ruhájok arany virágokkal,
Nap keleti gyöngyök függnek a' nyakokról,
Maga a' szerelem néz ki artzájokról.
Hát a' lant-verőknek kegyes éneklések,
Tzimbalmos, és hárfás ékes versengések
Füleidet mikép' gyönyörködtedhetik,
Minden érzésedet eleveníthetik.

MENALKÁS.

Hej! szép az én lányom, ha szinte barna-is,
Szépen illik reá a' rózsás párta-is,
A' domború melyén két három virág szál,
Aranynál, selyemnél, 's gyémántnál szebben áll.
Itt-is Vadász Uram örömmel el telek,
Mikor a' forrásnak partján üldegelek,
'S innét a' bik-fáknak setét hús árnyékja,
Onnét hízelkedik Patak' folyadékja.
Az én barna lányom velem itt énekel,
Ennél szebb Muzsika már én nékem nem kell,
Annak szava után fujom furuglyámat,
Vagy ha ezt el únom, éleszttem dudámat.
A' mi éneklésünk hangzik az erdőben,
Kétszer, és többször-is felel levegőben,
Ha mi szűnünk, tenger madarak tsevegnek,
Filemile Sármány verset énekelnek.
Nem megyek, jó Uram! nem megyek városba.

ESINESZ.

Ha nem jössz, o Pásztor, maradj hát Tanyádba,
Ím' marok arannyal, 's aranyos kürtömmel
Meg ajándékozlak, 's adom nagy örömmel.

MENALKÁS.

Nékem aranyodra nints semmi szükségem,
Mindenben van látod óhajtott bővségem,
Nem veszek aranyért gyümöltset a' fámtól,
Virágot mezőmtől, tejet a' nyájamtól.

ESINESZ.

O szerentsés Pásztor! mond meg még-is mivel,
'S miben legyen hozzád hála-adó szívvel?

MENALKÁS.

Egy viz kobak függ az oldaladon látom,
Azt ha nékem adod, köszönettel váltom.

ESINESZ.

Vidd el, a' vadász Úr mosolyodva mondja,
'S azonnal kobakját oldaláról oldja.
A' fiatal Pásztor szökik örömeiben,
Ugrani mint szokott bárány a' mezőben.

OKTATÁS.

Vajmi sokat veszt e' költésben a' város,
Kihez képest mező semmibe se káros!
A' ki meg elégszik mezei éltében,
Bóldog sorsát lássa e' Pásztor' képében.

IV. PÁSZTOR ÉNEK.

FILLIS és KLOE.

RÉVAI UTÁN.

FILLIS.

Mi dolog ez Kloe? hogy kosaratskádat
Szüntelen viseled, mint kedves ruhádat?
Mindég a' karodon lógg e' kosaratska,
Ugyan valld meg Kloe, mi lehet az oka?

KLOE.

Úgy van Filli! én e' szép kosaratskámat
Hordozom karomon, mint kedves ruhámat!
Nem, nem adnám Filli egy egész tanyáért,
Nem akár melly gyapjas, 's tejes birka nyájért!
Édes kosaratskám! (mosolyodva mondta)
Te vagy az én kintsem! és meg szorította.

FILLIS.

Felel Fillis: tudnám én az igaz okát,
Mért szereted Kloe ezt a' kosaratskát.
Akarod e Kloe, hogy azt el találjam?
Ímhol, már-is pirúlsz? vagy talám titkoljam?

KLOE.

Én pirúlok?

FILLIS.

- tagadd? ha el tagadhatod!

KLOE.

Hát inkább meg vallom, ha titkon tarthatod.
Ezt a' kosaratskát Amintás kötötte,
Az a' szép Amintás nékem át küldötte,
A' kinél szebb Pásztort e' vidék nem látott,
Nem vett szerelmének semmi üdő gátot.
Filli! Lány Pajtásom! nézd tsak melly ékesen
Kezdette munkáját, 's végezte helyesen!
Piros virágokkal a' zöld leveleket
Melly szépen közlöt, 's a' feje veszőket.
Szívem e' munkáját annyira betsüli,
Hogy akár mikor-is a' karom viseli;
'S mi könnyen viseli! mert más terh szívénél
Nintsen e' kosárban, és mesterségénél.
E' kosaratskámban még a' virágok-is
Jobb szagúak 's szebbek, ha szint' hervadnak-is,
Jobb ízű gyümöltset nyújt ebben ágatska,
Azért-is illy kedves ez a' kosaratska.
Filli! Lány Pajtásom, azt-is közölhetem,
Hogy én az Amintást mód nélkül szeretem,
Nem-is kis ideje, hogy így meg kedveltem,
Mi tagadás benne, el nem felejthetem.
Erősen-is hiszem, hogy jobbat, vagy szebbet
A' Pásztorok között én szemem nem lelhet.

FILLIS.

Ne szólj többet, hiszem! 's még jobban szeretnéd,
Ha, mit mondott, mikor azt fonyta, értenéd.
Hanem az Elek-is, az én Pásztorotskám,
Szinte olly jó, 's szép-is a' kedves fattyatskám!
Mikor az énekel, Kloe! ha hallanád,
Hidd el velem egygyütt te aztat tsodálnád.
Halljad tsak tegnap-is mit énekelt nékem
Az a' furtsa eszű fiatal Elekem.

KLOE.

Mondd kérlek Fillisem, Amintás mit mondott,
Midőn kosaramat fonyta, 's miként szóllott?

FILLIS.

Úgy ám, de elébb én Elekem' énekét
Halljad, 's hasonlítsad ahoz Istenekét.

KLOE.

Hoszszú e? o Fillis!

FILLIS.

nem hosszú, hanem szép!
Halljad csak, így szólt az a' gyönyörű kép:
Mint mikor a' piros hajnal rám mosolyog,
Úgy örvendek, mikor szemed rám vigyorog.
Haza az arató olly örömmel nem tér,
Mikor kereszt száma tsűrében alig fér:
Mint én a' kunnyómba minap vissza tértem,
Mikor szép szót tőled egygyet kettőt nyertem.

KLOE.

Gyönyörű Ének ez, 's szerelmének jele,
Már ne-is tagadjad, vagy szívének fele.
Hát az Amintásom a' kosaratskához
Hogyan szóllott, kérlek, 's annak fonyásához?

FILLIS.

Vajki szépen szóllott! most-is nevetetem,
És soha, még élek, el nem felejthetem.
Amintás tó mellett bokor alá ülvén,
Vere, fejr, és zöld veszsőtskéit tűzvén,
Így eresztette vólt torkát az éneknek -

KLOE.

Miként szóllott, kérlek, a' tarka veszsőknek?

FILLIS.

Kloe! kell nevetnem: mert a' kosaratskát
Még el készítette, minden veszsőt 's fátskát
Gyakran meg szóllított mondván: kosaratskám!
Te lész szép Kloémhoz kis ajándékotskám!
Szép Kloémnak küldlek, ki tud vigyorogni,
És mikor rám teként, szépen mosolyogni.
Lám tegnap-is, mikor nyáját indította,
Mellettem el-menvén, fejét meg hajtotta.
Légy nékem üdvözlött, mondta, és vigyorgott,
Azért örömében én szívem dobogott.
Azért-is tí gyenge, 's tarka veszsőtskéim,
Engedjetez kéznek, o én zsengetskéim!
'S a' mint én kívánom, úgy hajlodozzatok,
Hogy leg kisebb törést benn ne okozzatok.
Az én szép Kloémnak szűz oldalán függni
Fogtok, ha méltóknak fog erre itélni!
O bár itéljen-is méltóknak a' végre,
Hogy titeket gyakran akaszszon kezére.
Amintás magában ekép beszélgetvén,
És a' kosaratskát tűzvén, egyengetvén,
Egész kis kosara hamar el készüle,
Szerentsés munkáján ugrott, és örüle.

KLOE.

Filli! Isten hozzád! nekem ez már elég!
Látom, szerelmemet helybe hagyja az Ég!
Megyek, merre nyáját Amintásom őrzi,
Azomban az eszem e' köszöntést főzi:
Imhol o Aminta! a' te kosaratskád,
Mellyet úgy meg kedvelt mezei Nimfátskád,
Hogy karjáról soha le nem fogja tenni,
Míg tsak egy veszszötske talál benne lenni.

**V. PÁSZTOR ÉNEK.
EURÓPA SZŰZNEK EL RAGADTATÁSÁRÓL.
RÉVAI UTÁN.**

Egy Király Kis-Aszszony játszó társaival
Ki méne Tavasszal Flóra' virágival
Hogy kedvét töltené; Európa ennek
Vólt a' neve, 's nem vólt mássa szépségének.

A' virágos mezőn széllyel el oszolván,
Ki maga, ki társsal fel alá sétálván,
Ki ki meg szerette-virág után futott,
A' mellyike tetszett, ahoz keze jutott.

Egygyik szép Nartzissust, 's szederjes Ibolyát,
Másk Hiatzintust, 's a' gyenge Violát,
Ez a' Kakuk füvet tépte, és szaggatta,
Az a' Százzor-szépet szép melyére rakta.

Virágos Tavasznak kellő sok kintseit
Midőn szedegetik, 's nevető gyöngyeit,
A' Király Kis-Aszszony közöttök sétálván,
Most-nyíló rózsákat tördeltt meg-meg állván.

Mint Rózsa felyül múlt minden virágokat,
Mint VénusAszszony győz más kegy szűz lányokat,
Úgy Király Kis-Aszszony leány társainál
Szebb vólt, és a' kertek' 's mezők' viráginál.

Maga a' Rózsáknak bökö veszszötskéje
Félt, meg ne sértené kezét a' tüskéje;
Azért mint kívánta, úgy hajlott kezére,
Mindenik azt várván, hogy tenné melyére.

Jupiter az Égből eztet hogy szemlélte,
A' szerelem' nyila szívén sebet ejte,
És ő holott nem fél semmi más nyilaktól,
Meg győzetett szíve Király Kis-Aszszonytól.

Nem késett az Égben, a' földre le szállott,
'S Istenségét rejtven, lásd mire nem állott,
Isteni szép képét egy Bika' képével
El tserélte annak baromi szőrével.

Bőrének a' színe verhenyös pirosra
Mutatott, és vajmi símára tsinosra,
Tsak egy tiszta fejér tsillag az homlokán
Villogott, és más fót nem vólt rajta tarkán.

Kerekes szemei kékesek valának,
Nyájas szerelemnek tűzét villámlának,
Mint a' növő hóldnak egygyenlő két szarva,
Úgy az ő szarva-is vala meg hajúlva,

Illy Bika' képében jött ő leg előre,
Lassan, közelítvén arra a' mezőre,
A' hol a' kegy szűzek szedték virágokat;
'S örömmel kötözték tetsző prédájokat.

Nem kapált ő földet sehon a' lábával,
Nem bömbölt, se nem hányt túrást a' szarvával,
Távúl vólt ő tőle minden szilajkodás,
Járása, kelése merő nyájaskodás.

Eztet hogy a' szűzek észre vették 's látták,
Szeretetre méltó Bikának vallották,
Nem futottak tőle, hanem tsak tsodálták,
Közelít hozzájuk, szívesen-is várták.

Ennek a' Bikának Égi lehellete
Magok a' virágok' illatját meg győzte,
Ő pedig a' soha meg nem illetődött
Európa szűznek lábához verődött.

Előtte a' földre magát le eresztvén,
Ritka nyájassággal egygyet kettőt bögvén,
Úgy tetszett, hogy Migdóniai furuglya
Hallatott a' mezőn, olly kegyes vólt hangja.

Térdeire esvén, tsak Európára
Nézett szelíd szemmel, 's mint egy hogy hátára
Ülne, mutogatta el-terjedett hátát,
Gyengén egyengetvén hátra hajlott nyakát.

A' Király Kis-Aszszony erre fel kiálta,
'S virág-szededető szép Társait hívta;
Jertek, mondá, jertek! üljünk a' hátára,
Üljünk mint kar-székre e' szelíd bikára.

El térünk mindnyájan, a' háta jó széles,
Nem szilaj, látjátok, hanem éppen kegyes.
Kedvezni látszatik embernek módjára,
Tsak szó' hejával van, üljünk a' hátára.

A' Király Kis Aszszony társait biztatván,
A' fekvő bikának hátát simogatván,
Első a' hátára fel-ül mosolyogva,
Tsodálják társai, 's nevetik katzagva.

Azomban a' Bika mihelyest érzette,
E' kedves zsákmányát, magát emelgette,
Fel ugrik hirtelen, 's tenger' partja felé
Fut Európával, ki el hűle belé.

Ez hátra tekintvén, társai kiáltja,
Nyújtván kis kezeit, hasztalan szóllítja,
Mert senki már ötöt útól nem érhetne,
Oly nagy sietséggel a' tengernek vitte.

A' partról azonnal a' tengerbe ugrik,
'S minden Delfin halnál sebesebben úszik,
A' tengerben lakó sok Isten Aszszonyok
Fel emelkedének mint a' vizi tornyok.

Jupitert a' Bika' képében ismérték,
Sebes lovaikon szép sorban kísérték;
Maga a' Neptun-is parantsolt haboknak,
'S előtte nyargalván, így szóllott azoknak:

Jön, siet Testvérem! Habok meg szűnjetek!
Akadályt útjában tenni ne merjetez,
Mert a' három ágú villámnak hatalma
Leszsz a' nyakasoknak bizonyos jutalma.

Több Isten Aszszonyok mindjárt a' mélységből
Buktak elé öblös tenger' fenekéből,
A' Tritonok fújták hosszú kürtjeiket,
Nájadesek mondták mennyegző verseket.

A' Király Kis-Aszszony Isteni Bikának
Ülvén hátán, egygyik kezét a' szarvának
Nyújtá, más kezével bársony köntösének
Fogta fel széleit gyöngy prémezetének.

Féltette ruháját sós vizek' nedvétől,
Féltette életét tenger' mélységétől,
Fejéről lebegett drága szép fátyola,
Mint a' levegőnek eresztett vitorla.

Így vitetett által a' vizeken e' szűz,
Nagy vólt a' Bikában a' szerelem, és tűz;
Mellyet el nem óltott a' tenger' mélysége,
Sem Nagy Jupiternek egész Istensége.

VI. PÁSZTOR ÉNEK.
AZ ÓRIÁS.
RÉVAI UTÁN.

A' szerelem ellen nintsen más orvosság,
Édes Nitziásom! hanem olly Társaság,
Mellyet a' Múzsákkal köt, a' ki szerelmes;
Ez az egy enyhítő szer még, 's nem sérelmes.

Olly szer Nitziásom! melly magában könnyű,
Kellemetes, kedves, jó ízű, 's nem szörnyű!
És még-is kevés van, ki ezt fel találná,
'S szív kínzó szerelmét ekép orvosolná.

Jól tudhadd te eztet, Orvos vagy magad-is,
'S a' kilentz Múzsáknak meg-hitt bölts tagja-is;
Miként enyhítette szívének fájalmát
A' mi Óriásunk, 's nyerte nyúgodalmát.

Polifémet értem, ki köztünk élt vala,
'S szép Galateáért tsak nem meg-is hala;
Illett üdejéhez, mert gyenge artzáját
A' fiatal lány szőr pelyhezte pofáját.

Az ő szeretete nem rózsán enyelgő,
Hanem dühösséggel tellyes vala, 's égő;
Hol kétségbe esett, 's magát arra szánta,
A' mit utóbb szíve habozván meg bánta.

Hol felejtett mindent, 's hagyta maga dolgát,
Maga helyett soha nem állítván szolgát;
Senki sem vezette akolba a' nyáját,
Magától tért vissza, 's nem látta Pásztorját.

A' nádakkal bé nőtt gerébre ki járván,
Viradtától estig fel 's alá sétálván,
Galatéa miatt epesztette szívét,
Mellyel tsak nevelte szerentsétlen sebét.

Végre Tzipriának nyilától sebhedvén,
Nyúghatatlansága egyre nevedvén,
Egy puszta kő-szálnak hegyére fel üle,
'S a' tengerre nézvén, imígy énekele:

O szép Galateám! mért vetsz meg engemet,
Ki téged szeretlek, mint saját lelkemet?
Te szép Galateám fejérből vagy téjnél,
Gyengébb báránkánál, könnyebb ugró őznél.

'S mért vagy savanyúabb éretlen egresnél?
Mért keményebb hozzám kemény szőlő szemnél?
Hozzám jösz, ha engem el nyom édes álom,
Fel ébredvén el tűnsz, mint a' látott álom.

Mihelyest az álom el-hadja szememet,
Itt hadja szép szemed az én személyemet;
Futsz tőlem, mint félénk báránycák el futnak,
Mikor magok körül dühös farkast látnak.

Tsak kis lányka vóltál, mikor szerettelek,
Tulajdon én vagyok, a' ki vezettelek,
Mikor az Anyámmal e' hegyekbe jöttél,
Epret, 's virágokat leg először szedtél.

Azóta én téged szeretni nem szüntetem,
Még most-is szeretek, mint akkor szerettem.
De te semmit nem hajtsz az én szerelmemre,
O bú! o fájdalom! sem égő tüzemre!

Tudom, o szép Nimfám! tudom mért irtózol,
'S ha hozzám el jössz-is, hamar mért távozol,
Azért, hogy iszonyú serte-szór szememet
Lepi, és bé fedí a' szemöldökömet.

Ez homlokomat-is mivel el futotta,
'S magát egy fülemtől másikhöz nyújtotta,
Útálsz, és még az-is, hogy el terült széles
Orrom ajakomra le függ, gyűlölséges.

De bár a' mitsodás vagyok-is képembe,
Vesd szép szemeidnek élet értékembe,
Lám ezer darabból álló nyájam legel,
Mellynek kívánt haszon mindenkor meg felel.

Soha nem vagyok én leg jobb sajt' hijával,
Élek télen, nyáron a' téjnek javával,
Teli külömb sajtal koronként kosaram,
A' lágy túróval-is úntig lakik hasam.

Hát a' Pásztor sípot ebben a' vidékben
Melly Óriás fujja szebben, 's gyönyörűbben?
Éjjel-is, nappal-is téged énekelek,
Fujom szerelmemet, 's néked még sem kellek.

Most-is a' számodra tizen egy őzeket
Nevelek kertemben, pedig mind ellőket,
És ezeken kívül négy kitsiny medvéket
Tartok a' tanyámban, o be gyönyörűket!

Mind tieid léznek, tsak te jere hozzám,
Tieid az őzek, 's medvék, Galateám!
Hadd ott partra tsapó dagályos habodat,
Tseréld barlangommal vízi lakásodat.

A' habok' zúgási közt lám nem-is nyúghatsz,
Barlangomban el hidd édesben el alhatsz,
Mellynek elő színét a' zöld borostyánok
Bé nőték, és fedték szép árnyékos ágok.

A' magas Tziprus fák ajtómat strázsálják,
A' folyó virágok útamat el állják,
Két részről szép szőlő lugasokat láthatsz,
'S érett gerezdeket kezdeddel szakaszthasz.

Van itt, Galatea! egy gyöngy forrásom-is,
A' mellyből ihatnak Istenek magok-is,
Az Etnának erdős oldaliról fakad,
'S leg-tisztább havakból folyván ide szakad.

Mind ezeket józan eszeddel fel vetvén,
'S tsak a' nyughatatlan habok közt küszködven,
Vallyon ott lehet e tovább-is lakásod?
'S nem én barlangomban kívánt maradásod?

Ha serte szörömrért iszszonyodol tőlem,
Van elég fám 's tüzem, pörzsöld ki belőlem,
Vagy ha ez nem elég, sütögesd testemet,
'S mi legnagyobb kintsem, egygyetlen szememet.

O szép Galateám, mért a' mély vizekben
Nem úszhatom hozzád, 's utánnad tengerben?
Mért nem tsókolhatom leg alább kezedet,
Mivel el nem érem artzádat 's szemedet.

O ha én közelebb te hozzád úszhatnék,
Fejér liliomot, 's pipatsot nyújthatnék!
Jere Galatea! hadd el habjaidat,
Hozzá nem férhető vízi lakásodat.

Jer, és hozzám ha már egyszer el jöhetnél,
Viszsa térni ismét bár el felejtkeznél,
Mint én felejtkezem, ha egyszer itt ülök
Minden más gondomról, 's búmban tsak fütyülök.

Legeltesd itt velem a' gyapjas szép nyáját,
Fejved velem, 's gyűjtsed a' fris írósvajat,
Túrót, sajtót nyomjál a' meg aludt téjből,
Minden más bút, 's gondot üzzünk meszsze fejből.

O én kemény Anyám! irgalmatlan Anyám!
Mért lehettél hozzám olly kegyetlen Anyám,
Hogy soha ő néki felőlem szóllani,
'S valami szerelmest nem tudtál mondani.

Hiszem, napról napra mint fogyok, te látod,
Égő szerelmemet te tapasztalhatod!
Majd magamra fogom: fő-fájást szenvedek,
Hadd epedjél te-is, a' mint én epedek. -

Oriás! Oriás! szerentsétlen fejem! -
Mért búsulok én így, 's mért veszttem az eszem?
Jobb lett volna eddig kosarakat fonyni,
Vagy gyenge gallyakat báránkáknak hordni.

Élj avval Oriás, mivel birsz, és arra
Ne vágyj, mit nem nyerhetsz sok kívánságodra!
Talám akadhatsz még más Galateára, -
Ki ennél-is jobb leszel, 's ékebb Nimfára.

Lám úntalan járnak ide más több Nimfák!
Nájadek, Driadek, 's virágos Napéák!
Kik barlangom mellett ugranak, katzagnak,
Ezek közül Egek nékem-is csak adnak.

Illyen énekléssel Polifém szerelmét
Nagyon enyhítette, 's oltogatta tüzét,
'S tsendesebben-is élt, mint még egy leányért,
Mindenét el szánta szép Galateáért.

OKTATÁS.

Láthadd e' példában, a' dühös szeretet
Ha szívedbe ötlük, mire nem vezethet.
Hogy ha talám ebben van néked-is részed,
Éneklő Oriás legyen a' Vezéred!

Szállj te-is szívedbe, 's gondold mire vihet,
Nyughatatlansággal, és nem mással fizet!
Ne vágyj te olyanra, a' kit meg nem nyerhetsz?
Láss dolgozhoz inkább, még mást-is szerethetsz.

VII. PÁSZTOR ÉNEK. PÁSZTOR VERSENGÉS. RÉVAI UTÁN.

MENALKÁS, és DAFNIS.

Menalkás hegyeknek inditván juhait,
Látja, hogy Dafnis-ís ott őrzi borjait;
Látja, és meg örül, hogy akadott társra,
'S nem akár millyenre, hanem szép Dafnisra.

Szókék mind a' ketten, 's ifiak valának,
Gyenge artzájokon rózsák mulatának.
Tudtak mind a' ketten szépen furuglyázní,
'S mikor énekeltek, a' hangra vigyázní.

Szép Dáfnist Menalkás mivel elébb látta,
Őtet meg előzvén, ekép szöllította:
Jó Dafnis! te bőgő tsordának Pásztorra,
Te akarsz eredni vélem ének szóra?

Benne török késed, hidd el, az énekben,
Ki-teszek ma rajtad e' hangzó hegyekben.
Kinek Dafnis viszont eképpen felele,
'S mindjárt eleinten bátran énekele.

DAFNIS.

Te a' gyapjas nyájnak Pásztora Menalkás,
Ha bátor mások közt vagy-is jó furuglyás,
Te semmiben nem fogsz én rajtam ki tenni,
Ha szinte halálíg fogsz-is énekelni.

MENALKÁS.

Akarod e Dafnis, hogy próbára keljünk?
De végezzük előbb, köztünk fel mit tegyünk.

DAFNIS.

Igen-is akarom, hogy keljünk próbára,
Fel-is teszek veled hangzó furuglyádra.

MENALKÁS.

Úgy, de mit tészel fel, a' mi hozzánk illik?

DAFNIS.

Én egy borjút teszek, feje mint hó, 's fénylik.
Tégy te olyan bárányt, melly közel akkora
Mint az Anyja; felelj, lépsz e ez alkura?

MENALKÁS.

Én bárányt nem teszek, és nem-is tehetek,
Apámtól, Anyámtól mert méltán félhetek,
A' kik minden estén a' nyáját számlálják,
És ha meg van e mind, egygyenként vizsgálják.

DAFNIS.

Tehát mit fogsz, 's akarsz Menalkás fel tenni?
Mit nyer, győzedelmes a' ki talál lenni?

MENALKÁS.

Ihol kilentz hangú síp van a' kezembe,
Szép feje viaszszal ragasztottam egybe
Mind alól, mind felyül; ezt fogom fel tenni,
De mi az Atyámé, félek elő venni.

DAFNIS.

Nékem-is Menalkás vagyon kilentz szavú
Egy szép sípom, 's igen kellemetes hangú,
Mind alól, mind felyül egybe vagyon öntve
Szép feje viaszszal, 's szépen öszve kötve.
Tsak most készült ez-is, 's még most-is fáj újjam,
Nem használ nékie, bár akár mint fujjam.
A' nádat hasítván (láthadd) meg metszettem,
Nagy a' méreg rajta, nehezen felejttem.
Hanem ki leszs bíránk? ebben-is egygyezzünk,
Ki leszs a' hallgatónk, 's az után versezzünk.

MENALKÁS.

Vallyon nem jönne e ama' ketskés hozzánk,
Kinek a' kuasza ugat, ha szóllítnánk?
Próbáljuk meg. Ketten oda kiáltának,
Ott terem a' ketskés, 's kitsinyt hallgatának.
Légy te bíránk, mondják, halljad énekünket,
Jó ítéllettel bírsz, válaszd érdemünket!
Kész-is vólt a' ketskés őket meg hallgatni,
El verte kuaszát; nem mere ugatni.
Rend az éneklésben mivel nem-is késett,
A' furuglyán játszó Menalkásra esett.
Versent felelt Dafnis, 's Menalkás így kezdte,
Szép hangú gégéjét völgynek eresztette.

MENALKÁS.

Isten' származati! ti harmatos völgyek!
Völgyeken le folyó vizek, 's magos tölgyek!
Ha valaha néktek mondott szép éneket
A' tí Menalkástok, 's kedvező verseket:
Most, most báránykáit tí legeltessétek,
Kegyesen fogadván itt őrizgessétek.
És ha talám Dafnis gyenge artzájával
Másszor-is ide jön bögő tsordájával,
Tsordájával egygyütt kegyesen tartsátok,
'S a' meddig tsak lehet, el ne botsássátok!

DAFNIS.

Tí zöldellő füvek, és gyenge növények!
Tí tsörgő patakok, szelíd teremtések!
Ha igaz, hogy Dafnis a' filemiléhez
Énekben hasonlít leg szebb énekléshez:
Jól laktassátok ma Dafnisnak tsordáját,
'S ha Menalkás ide hajtja az ő nyáját,
Máskor-is, etesse kényén bővségteket,
Ditsérje, tsodálja nagy kegyességteket.

MENALKÁS.

Az én Pásztor lányom valahová jár kél,
Legelő mezőnek szükségétől nem fél;
Mindenütt mosolyog az új Tavasz rája,
Téjjel meg tölt tölgyel vissza tér a' nyája.
Hízik a' nyájának fiatala, 's kövér,
Szökdétsel, ugrándoz, bőrében alig fér;
De mihelyest az én Pásztor lányom el megy,
Hervad a' Pásztorral mező, gyepek, és a' hegy.

DAFNIS.

Valamerre viszi Milon szép artzáját,
Szépen szaporítja a' Pásztornak nyáját.
A' szakállos ketskék kétszer-is ellenek,
Juhok két báránykát méhekben viselnek.
Szép Milon a' hol jár, rétek virágosok,
A' méhék gazdagok, meg telnek a' kasok,
De mihelyest Milon ki tér az útjából,
Szomorúság néz ki Pásztornak nyájából.

MENALKÁS.

Tí fiatal Gedők, 's te ketskék' őrzője,
Ki vagy e' forrásnak szerelmes nézője;
A' szép Milon a' hol a' vadon erdőkben
Járkál el tévedve a' sűrű berkekben;
Mond te ketskés néki, 's tí gedők mondjátok,
Proteus-is Isten, ezt ha nem tudjátok:
Még-is legeltetett tengeri borjakat,
Dafnisom-is őriz ilyen állatokat.

DAFNIS.

Nem óhajtom bírni én Pelopsz' országát,
Sem rakásra gyűjtött Krézus' gazdagságát,
Nem kíván a' szívem futni gyors szelekkel,
Vagy meszsze repülni a' sas-keselyűkkel.
Inkább szeretek itt veled üldogelni,
Öszve ölelkezve versent énekelni,
Ennek a' kő-szálnak meredek tövénél,
Ennek a' Hársfának szép hús ernyőjénél,
A' szépen legelő nyájunkat szemlélni,
'S a' tsendes tengernek nagy öblére nézni.

MENALKÁS.

O te fene farkas, meg-ne támadj engem,
Kitsiny Pásztor vagyok, 's nagy nyájt kell őriznem.
Engedj kis Gedőmnek, engedj juhaimnak,
Kéméld fogaidat, ne árts bárányimnak.
Te Lampur kuaszom hogy alhatsz illy mélyen,
Illy fiatal Pásztor mellett légy bár ébren!

DAFNIS.

Tegnap egy fekete szemű Pásztor lánynak
A' barlangja mellett menvén hegy oldalnak,
Azonnal észre vett, 's kétszer kiáltotta:
Szép Ifjú! szép Ifjú! fülem jól hallotta:
De én még-is hozzá nem közelítettem,
Földre süttöt szemmel útamon el mentem.

A' szép két ifiak ekép énekelvén,
Egymásnak módoson, és versent felelvén,
A' ketskés így szólla: Dafni a' szád édes,
Szíved alázatos, sípod igen mézes,
'S mivel hogy illy édes vagy, és kellemetes,
Emeld el a' sípot, mert te vagy a' nyertes.
Erre a' szép Dafnis ugrott örömében,
Ugrani mint szokott tsikó a' mezőben.

VIII. PÁSZTOR ÉNEK.

A' HALÁSZOK.

RÉVAI UTÁN.

Igaz Diofantom! hogy az egy szegénység
Élleszti a' munkát, 's mindennapi szükség;
Ez eleveníti a' mesterségeket,
Ez teszi gyorsakká most az embereket.

A' szükség nem hagyja nyúgodni kezünket,
Alig hunnyuk jól bé, ez nyitja szemünket,
Ez úzi álmunkat, ez tesz ébredtekké,
Ez sokakat nem hágy lenni tekergőkké.

Két Halászok ebben példát mutatának,
Kik káka ágyokon kunnyó oldalának
Támaszták fejeket, hogy ott alunnának,
'S a' nappali munka után nyúgodnának.

Körös körül vóltak halász eszközeik,
A' kosarok, vesszők, horgok, köteleik,
A' varsák szanaszét mind le döntögetve,
Más részről a' hálók napra teregetve.

Az avít bárkájok mellett a' partra
Egy régi görgőre vala fel vontatva,
Fejek alatt gyékény, süveg, 's szőr subájok,
Szegény Halászoknak nem vólt más jószágok.

Se tűz helyek nem vólt, sem főző fazékok,
A' szörnyű szegénység egyedül a' társok,
Az egész környékben mást szemek nem látott,
Hanem tsupán tengert, melly hányt, 's tolt habokat.

Az Hóldnak szekere még fele útjában
Alig vólt, és éjfél Ég palotájában
Nem mutatott, mikor e' két Halászat
Dolgok fel költötte, 's el verte álmokat.
Fel ébredvén mikor dörgölnék szemeket,
Illy beszéllgetésnek ereszték nyelveket.

ASZFÁLION.

Barátom! azok az emberek hazudnak,
Kik nyáron éjtszakát rövidet mondanak;
Már ezer álmaim vóltak, 's még sem hasad
A' hajnal' pirosa, nézd bár, 's magad lássad.
Talám el-is fordúlt a' világ' tengelye,
Hogy még az hajnalnak nintsen semmi jele;
Vagy mi oka lehet, hogy most az éjtszakák
Hosszúknak tetszenek, 's el késnek az órák?

BIÁS.

Ne gyalázzad Pajtás a' gyönyörű nyarat,
Mellyben hasznót ember külömbfélét arat;
A' világ' tengelye helyéből nem mozdult,
Sem az éjtszaka még hosszabbra nem fordult.
A' nyúghatatlanság verte el álmodat,
Ez késteti veled piros hajnalodat.

ASZFÁLION.

Tudsz e jó Pajtásom álmot hüvelyezni?
Szép álmodat veled akarnám közleni:
Hiszem, ha a' halat magunk közt fel osztjuk,
Álmomban-is részed lehet, 's fel oszthatjuk.
Téged úgy-is senki meg nem győz elmében,
Sem akár minémű álom fejtésekben;
Rá-is érünk erre, ágyunkon hevervén,
S álom nélkül könnyen könnyökünkre dűlvén.

BIÁS.

Ha tetszik, álmodat beszélld el Pajtásom!
Hadd halljam, mit láttál régi halász társom?

ASZFÁLION.

Halászatunk után tegnap el fáradván;
Későn és vékonyan egygyütt vatsorálván,
Álmomban tsak hamar egy kösziklán ültem,
És nagy hal sereget előttem szemlélttem.
Nem késtem, közikbe vetettem a' horgot,
A' melly-is azonnal egy nagy halat fogott,
(Agár, 's kopó vadról álmodozik tudod,
Én-is halászatról, a' mint tapasztalod.)
Vas horgomon a' hal nagyon hánykolódott,
Folyt a' vére, 's veszszóm igen hajladozott;
Két kézzel, 's gondosan kezdtem vele bánni,
Hogy el ne szalaszszam, ha talál ugrani.
Tartottam attól-is, hogy meg ne sértené
Kezemet, ha talám fogaival érné;
'S ha talám akarná kezemet harapni,
Mondtam, hogy a' költsönt vissza fogom adni.

Lassan 's halkal bánván véle, szerentsésen
Tsak ugyan ki húztam partra egyenesen;
'S imhol látom, hogy egy nagy arany hal lenne,
'S még az aranyál-is inkább tündöklene.
El hültem én ezen, 's igen meg döbbsentem,
'S e' nagy kintset látván, erősen el hittem,
Hogy ez Ámfitríte Isten Aszszony' kintse,
Mellyet a' horgomra akasztott szerentse.
A' horgot azonnal szájából ki vettem
Nagy gonddal, mert attól igen igen féltem,
Hogy szájából arany darab ki ne törjék,
'S evvel nagy kárt valljon e' drága ajándék.
Azomban leg ottan arra-is esküdtem,
Hogy hálómat többé tengerbe nem vetem,
Hanem az arannyal mint kis Király élek,
'S többé a' szárazról hajóba nem kelek.
Ez esküvésemre hamar fel ébredtem,
'S ugyan az esküvés, a' melyet én tettem,
Most igen szorongat, kínozza szívemet,
Nem-is tudom hogyan nyugtassam eszemet.

BIÁS.

Pajtás! ne aggódjál, nem vólt ez esküvés,
Sem arany hal, hanem álom, szemfény vesztés!
A' mint arany halat még senki sem látott,
Úgy aranyos halat horgod nem foghatott.
Olly igaz az álom, mint a' sült hazugság,
Esküvésed miatt ne támadjon aggság;
Menny, ha nem aluszol, menny álmod' helyére,
'S lásd, nem akadt horgod arany hal gégére.
Inkább jere mennyünk, vessük meg hálónkat,
Igaz halat fogván, tápláljuk magunkat,
Mert szép arany álmod mellett mind a' ketten
Éhel meg halhatunk, tsak el hihedd, itten.

GÚNYOLÓ VERSEK. RABNER UTÁN.

I. SZATIRA. A' RUHÁZATRÓL.

Köz-mondásba vettük: *Madarat tolláról,
Embert ismerhetjük az ő ruhájáról.*
A' ruha eszköze minden boldogságnak,
Tsak szép köntöst adjunk a' balgatagságnak.

Balgatag ember az, ki van olly hiszemben,
Hogy a' boldogulás áll a' szép érdemben,
Nem a' tiszta erkölts, nem Haza' szerelme,
Nem szerzi jámborság, éles, és nagy elme.

Roszszerű tselekedték azt a' *Moralisták,*
Hogy a' jó erköltset igen ajánlották:
A' ruha nyeri most azt a' boldogságot,
Melly követte előbb ész, 's a' jámborságot.

Nints esze jámbornak, ha ő öltözetben,
Kíván jámborságért lenni tekintetben;
Mert sok üdő múlik, míg rá tekintenek,
A' kik új, és módi ruhákban öltöznek.

Húsz, harmintz esztendő tölthetsz szolgálatban,
Fáradhatsz törvényes Haza hivatalban,
Más huszon négy óra alatt el készülhet,
A' módi ruhában, ki elődbe ülhet.

Képezzél magadnak egy ollyatin embert,
Kit a' mái ruhák' szele még meg nem vert,
Egy szín öltözettel a' ki meg elégszik,
S hajdon viselésben szíve jól meg nyúgszik.

Ez ha történetből ollyan társaságba
Bé menni akarna, hol módi ruhákba
Ülnek körös körül fényes Palotába,
'S szóllani akarna szorgos nagy dolgába:

Igen szerentsés leszsz, ha ki ajtót állja,
Első lépésében vissza nem hátrálja;
Vagy ha szint' fel ment-is már első szobáig,
Szégyent nem vall ottan tetétől talpáig.

Mert ott a' szolgálknak gyülevész tsordája
Katzagja, neveti, pirúl a' pofájá;
És nem hogy kérdezné, vallyon mit akarna?
Hanem hátat fordít, ez a' tulajdona.

Meg szállítja szegény, 's kéri jelentenék,
És a' Méltóságos Grófhöz bé vezetnék;
Mert ő ezt kívánná, úgy mond, köszenteni,
'S egy két szóból álló üdvözetet tenni.

Egygyik inas ötöt küldi a' másikhöz,
Nintsen szerentséje bé' menni a' Grófhöz.
Mindenik útjában akadályoskodik,
Végre kementzéhez hátra vonakodik.

Látja ezen közben a' Gróf Komornyikját,
Újítja kérését, és instántziáját;
Holnapra rendeli: mivel ma a' Grófnál
Társaság tartatik ő Méltóságánál.

Még-is, ha lehetne? nints mód benne, máskor
Jöjjön el Kegyelmed, Társaság a' mikor
Nem fog itt tartatni, koldus látogatás
Illyenkor Grófomnál lenne kedv-boszszzontás.

Ímhol! a' ki jámbor, tudós, tökéletes,
Sok érdeme miatt igen tiszteletes,
Országnak, Királynak eszes hív szolgája
Ajtó megé szorúl, mert ő a' ruhája.

De ott sem maradhat békével nyomorúlt,
Mert vendég érkezik, onnét-is ki-szorúlt;
Nyílik az ajtónak tágas dupla szárnya,
Most a' fáradságot, egy inas sem bánja.

Ugrik a' Komornyik, a' Grófjához iget,
Gróf hánya kártyáját, eleibe siet;
Zerdülnek a' székek, a' játékot hagyják,
Bé toppan a' vendég, azt állva fogadják.

'S vallyon, ki e' vendég? egy aranyos sült tök,
Ki sietésével tsak nem mindent fel bök;
Bíbor, bársony, arany prémes a' ruhája,
Selyemmel bélelve foszlány hatzukája.

Üressebb a' töknél az ő agy-veleje,
Tsodát indít még-is fodorított feje:
Magas a' dopéja, haj fürtök le lógnak,
Zsíros pomádétól fénylenek, villognak.

Az ő szíve gonosz, és hajlik gonoszságra,
Semmivel nem szolgált még Haza' hasznára,
Minden szolgálatja azon ponton fordúl,
Hogy biztatásával tsalogasson tél-túl.

Ő költsönöz, füttyöl, ő mint szarka tántzol,
Ő mosolyog, ő tsal, kezét rendben tsókol,
Ő a' játékokra meg jelen szüntelen,
Ámbár minden estve igen szerentsétlen.

Még-is jelen-létén a' Gróf nagyon örül,
Az egész Társaság rá néz körös körül;
Kintt marad a' jámbor, és el felejtetik,
A' garáditsokon le megy, és nevetetik.

Méltán-is jár ő így minden érdemével,
Mért nem jött a' Grófhhoz új ruha' kintsével!
Mert a' kissebb érdem mostan tekintetesb,
'S új módi ruhákban sokkal tiszteletesb.

Merő komédia a' mostani világ,
Az a' Hertzeg oda ki fényesen fel hág:
Ritka, ki a' végét várná, 's olly bölts lenne,
Hogy érdemre nézve ítéletet tenne.

Ezt a' ki nem hiszi, egy próbára mennyen,
'S a' rosz ítéletről ítéletet tegyen.
Tseréljenek ruhát, 's vendég ő Nagysága
Bújjon más köntösbe tetsző Méltósága.

Szinte azon ruhát vegye fel magára,
A' mellyben a' jámbor jutott nagy tsúfságra:
Rajta már a' köntös, viselt a' ruhája,
Nem illik fejéhez avít barókája.

Íme parasztosnak tetszik ábrázatja,
Ki neveti minden, a' ki ötöt látja,
Minden nagy érdeme egyszerre oda lett,
Mellyet előbb ruha, 's köntös néki szerzett.

Ő a' Lózsijába siet, mint az előtt,
De senki most benne nem lát észet vagy velőt,
Undok előbbeni feje' meg hajtása,
Nevetséget indít szemének járása.

Közelít Dámákhoz, akarja tisztelni,
Kezeket tsókokkal szépen tömjényezni,
Félre taszítatik, kezeket el-vonnyák,
Nagy szemtelenségét szemekre hányják.

Ő beszédnek ered, ízetlen a' szava,
Akár mit beszéljen, nints betse, és sava,
Ezen meg vetésért ő már teremtetéz,
Mint betstelenséget vallott hadi Vitéz.

Sem harag, sem szép szó előtték nem használ,
Mint egy bódúlt ember a' Lózsiban úgy áll.
Rendre ki nevetik a' Dámák, 's tsúfolják,
És a' hajdúk által ki parantsoltatják.

Ezt midőn eb rúdon Lózsiból ki veték,
Érkezik a' jámbor, kit elébb említék,
De már fel ruházott Bárónak képében
Jelen meg, 's új módi szép öltözetében.

Leg-is leg először jön nagy Társaságban,
Azért-is szemérmes ő minden dolgában;
Még-is a' szemérem benne ditsértetik,
És bátor idegen, nagyra betsültetik.

A' fej-hajtásokat alig osztogatja,
Minden Dáma hamar, 's örömmel fogadja,
Tsereg ellenében legyezők' sátora,
És ki légyen? kérdi a' Dámák' tábora.

Az alatt egy székkal ötet meg kínálják,
Egygyik sem isméri, hanem tsak tsodálják.
Szép módi ruhában helyes az ülése,
Érdemes előtttek maga viselése.

A' játék végződik, mindnyájan fel kelnek,
Nyílnak a' nagy ajtók, hintókra készülnek,
Ő egy szomszéd Dámát a' hintóhoz vezet,
Ki a' hintó előtt térd-hajtással fizet.

Meg engedi néki, hogy kezet tsókoljon,
És szép jó éjtszakát, 's álmokat kívánjon,
Sőt a' szép Dáma-is jó éjtszakát kíván,
Utolsó szavában ötet Nagyságován.

Szerentsés változás! mert ki kementzéhez
Jutott vala előbb, már most érdeméhez
Képest betsültetik, nagy a' Renoméja,
Gazdag öltözetben nintsen semmi héja.

A' mit én szemlélvén, igazán meg vallom,
Hogy én a' szabókhöz mások felett hajlom,
Egygyet sem tisztelvén úgy, mint a' szabókat,
A' kik szabják, 's varják a' Méltóságokat.

A' szabó' műhelyét midőn látogatom,
Sok tapasztalásból világosan látom,
Hogy a' jó erköltsek, az ész, és érdemek,
A' szabónak szülő keze közt teremnek.

Mint mikor Neptunus több ágú villáját
A' fővénybe üti, 's ugrattatja lovát,
Úgy szabók' tőjének gyors szurogatása,
A' nagy embereknek elő ugratása.

Egy Apátur Urat épen akkor szabott,
És felette nagyon nyughatatlankodott,
Hogy a' bársony kevés lenne a' hasára,
'S bő bugyogójának ki formálására.

Két újjatlan Grófok a' fogason lógtak,
Üst és arany prémek mellette villogtak;
Mellyeket egy Nemes Urfinak számára,
Kelletett készíteni bizonyos órára.

Ez árendásától két esztendő bérét
Előre fel kéré, hogy Nemzetes Vérért
A' most közelgető ünnepen mutatná,
És nagy érdemeit a' város láthatná.

Más hosszú asztalon sok nyalka legénynek,
Virgontz Urfiaknak, szerető szegénynek
Számokra láték nagy kupatzenban ruhákat,
Kik már alig várták ábrázolásokat.

Asztal alatt sok vég hitvány kanavázból
Hevert vala, 's külömb szín karazziából,
Tudósok', Kalmárok' ékesítésére,
Mester legényeknek tolyongó részére.

Két szabó inaska ajtó mellett üle,
És egy Vers-Szerzőnek tarka ruhát szüle,
A' szoba' közepén a' Mesternek helye,
Ugrott gyűszűjéből ember' szüleménnyre.

Én a' szabó mellett le vett kalappal,
Áldogáltam soká el fáradt talppal,
A' melly tiszteletet én másnak nem tézsem,
Hanem ha nagy Úrral lenne szóba részem.

Hozzá szokott a' már ilyen tisztelethez,
Meg se kérdi, mért van kedvem süvegléshez?
Mert tsoda tévőknek tartja a' ruhákat,
Azokban bár bújtass merő török fákat.

Mint egy kötelesség a' ruhát tisztelni,
Ámbár még a' testen nem látjuk-is lenni,
Mert a' ruha mostan ember' tsinálmánya,
Azért vagyón betsben szabók' tudománya.

A' szabó műhelyben ekép gondolkodván,
Tsoda tételein igen álmétkodván,
A' zsib-vásár felé vettem az útamat,
A' melly tsak nevelte szomorúságomat.

Mert ezen zsib-vásár temetőnek tetszett,
Hová minden-féle sok ruha vitetett,
Egy rosz Prókátornak olaj szín mentéje
Barátsággal fekszik ott, hol a' Gróf' övje.

Oskola Mesternek viselt rosz dolmánya,
Ott, hol a' Dámáknak leg szebbik szoknyája,
Ott az inasoknak rosz liberiája,
Hol az Apátornak bársonyos ruhája.

Keservesebb látás vólt látni olly ruhát,
Melly az ő Urának meg győzte vagyónát,
Szkófiommal varrott köntös vólt ez, 's drága,
Zsib-vásárra jutott, nem telvén ki árra.

Ez a' köntös vólt a' városnak tsodája,
Sok ditséreteknék tárgya, és határja;
De a' hitelőknek nagy szemtelensége,
Lett viselőjének fosztó ellensége.

Hol most e' ruhának előbbi érdeme?
De ha kiben még-is fenn lenne szerelme,
Szokást változtatnék, 's másként köszönteném,
Érdemes köntösben imígy üdvözleném:

Úri ruhájának leg kissebb szolgája!
Arany sújtásának vagyok küszöb fája!
Örvendek, hogy látom Úri öltözetét,
És szép köntösének drága prémezetét.

Ajánlom magamat Úri ruhájának,
Nagy grátziájában most vart subájának,
Tsodálja a' Haza e' drága köntösét,
Térden magasztalja annak nagy érdemét.

Nagyságod' ruháját a' Nagy Isten tartsa!
Számos esztendőig minden rántzát nyújtsa!
Hazánk' örömére! Királyunk' hasznára,
A' köz-jónak kivánt szaporodására.

Ha pedig mi hír van? ez tőlem kérdezné,
Hirtelen a' nyelvem erre azt felelné:
Hogy a' Felség ugyan nem tiltja a' ruhát,
Még-is most ki adta bölts parantsolatját.

Senki tudnillik gazdag, 's drága ruhát
Ne viseljen, míg le nem teszi az árrát,
'S menedék levele mind a' kalmárjától
Légyen nála, mind a' varró szabójától.

Ez vadonnan új hír, mellyet most dobolnak,
A' mellyre sok testről a' ruhák le folynak;
'S így el vész érdemek, el nagy tekintetek,
'S meg javúlnak talám a' rosz itéletek.

II. SZATIRA.

Azok ellen, kik ámbár magok vétenek a' Házasság' választásában, még-is minden fogatkozást az Egekre vetnek, mondván: A' Házasságok Mennyekből rendeltetnek.

Balgatagságunkat Égre háritani,
Hibáinkat Égnek tulajdonítani,
Vajmi sok embernek nagy balgatagsága,
Most-is, és régenten vólt súlt bolondsága.

Mí vétünk, 's az Égre teszszük panaszunkat
Szórjuk esztelenül fohászkodásunkat;
És mivel leg többször Házasság-dolgunkban
Vétkezünk, az eget okozzuk bajunkban.

Nem az Ég! a' mellyel dolgunkat nem közljük,
Hanem mi bennünk van a' hiba, 's szégyenlyük.
E' mellett az Eget hibánkban okozzuk,
'S annak végezését szóval-is átkozzuk.

Ezen hibák közt egy az a' hajlandóság,
Mellyben ritkán vagyon igaz állandóság,
Még-is, mert hajlandó egy szív a' másikhöz,
Házasságot gyakran és rosszat-is okoz.

Nézz bár egy Szeladont, hajlik Szelindéhez;
'S mért hajlik? mert nyaka a' szép fejr téjhez
Hasonló, szép piros ajakai vannak,
Gömbölyű két keze tsókolásra vonnak.

Tetszik kökény szeme, deli a' járása,
Nem hallik két pitziny lába' kopogása:
Minden természetben ő szép Kis-Aszszonyka,
Hajlik szíve hozzá, és leszsz Menyaszzonyka.

Jó darab ideig nagy buzgón szereti,
Ajakihoz szokott szívét hozzá köti;
Azomban lassanként szeme' tüze el tűn,
Hozzá hajlott heves szeretete meg szűn.

Egy nehéz betegség Szelindének színét
El vette, 's oltotta két szemének tüzét;
Már most a' Szelinde el viselhetetlen.
Ura fohászkodik, o én szerentsétlen!

Átkozza az Eget, és hajlandóságát,
A' kik pedig előbb nem ismérték párját,
Álmélkodnak rajta, eszét hová tette,
Ész, pénz, 's szépség nélkül ő hogy azt el vette.

Válaszol ő nékik, vállát vonogatván,
Menyből jön Házasság, erőssen vítatván,
Ki de talám jobban, 's helyesebben szólna,
Ha bűnét meg vallván, illy szókra fakadna:

Jó Uraim! ezek az el lankadt szemek
Mikor én el vettem, ragyogtak mint tüzek,
Tsókot érdemlett vólt, 's nem egygyet artzája,
Rózsákkal versengő gyenge két pofája.

Én vóltam balgatag, hogy azt választottam,
'S jó hajlandóságnak akkor állítottam!
De nem szóll így, hanem okozza az Eget,
A' melly néki rendelt ilyen feleséget.

Ezt a' ki olvassa, talám azt gondolja,
Rosz házasságának Szelinde az oka,
Ki Szeladont az ő tündér szépségével
Tsalta, 's vakította nagy ékességével.

De ez-is mint vallja, tsak hajlandóságból
Ment hozzá, 's láttatlan erő vonásából,
Szeladon tudnillik egy nagy Bálba lépett,
A' hol Szelindének nyújtott mézes pépet.

Szeladon tántzolt ott, ez tántzát szemlélte,
'S a' szerelem' horgát azonnal el nyelte,
Feszés harisnyában lábának érdemét,
Sajdította derék ikrájának nemét.

Szeladon a' tántzba Szelindét el vitte,
Ez annak érdemét mindjárt meg ismérte,
Tetszett tellyes keze, 's lábának járása,
Sudár derekával szeme pillantása.

Vége van egy tántznak, Szelindét helyére
Viszi, 's egy pár tsókot nyomít a' kezére;
Tetszik Szelindének módos tsók adása,
'S meg indul leg ottan szíve' dobogása.

Szeladon Szelindét egy Isten Aszszonynak
Nevezi kintsének, és Égi Angyalnak;
Ez hogy ne tsúfolná, szemérmesen kéri,
Az annál buzgóbban nyalja, és ditséri.

Hidd el, o Szelinde, esküszöm Egekre,
Náladnál még szebbet nem láttam termetre,
Hódító szemekkel meg győzted lelkemet,
Ne-is kínozd tovább meg sérült szívemet.

Ajakid' bibora, két gömbölyű kezed,
Ha nevensz, artzádon kelő két kis vermed,
Fogaidnak hava, nyakadnak harmatja,
Szívemet már egész halálíg zaklatja.

Engedd szeresselek! 's kezét nyomogatja,
Szelindének tüzet egészen fel gyújtja;
Haddjon békét az Úr, ez tetteve mondja,
Remeg, 's már ennek-is szerelem a' gondja.

Vége leszs a' Bálnak, Szeladon ő szépét,
Vezeti hintóhoz, nyalja mézes lépét,
Ugrál körülette, 's mind addig szökdétsel,
Míg legyezőjéből egy páltzikát tör el.

Haragot Szelinde távol sem mutatott,
A' Szeladon pedig örült, és vigadott,
Hogy alkalmatosság elő adta magát,
'S más szebb legyezővel téríthette kárát.

Tsintalan Szeladon egy estve ennyire
Vihette a' dolgát Vénus' mezeire,
Győzedelme sokba nem telt Szeladonnak,
Szelinde hozzá áll, és meg házasodnak.

Most mikor Szeladon már viszont nem tetszik,
Sem az ékes rózsák artzáját nem festik,
Ennek-is bújában egy vígasztalója
Az Isten, 's hogy az Ég házasság' osztója.

Így járnak mind azok, kik hajlandóságból
Házasságot kötnek, 's nem érdemes okból,
Egy-is az említett hívságokból elég,
Hogy illy házasságot meg büntessen az Ég.

Gyakran tsak egy fejér 's gömbölyű kezetske
Elég, hogy el veszzen azon a' szemetske,
'S egy fiatal embert meg győzzön, hódítson;
Akár melly kínoson az után ordítson.

Egy domború szép mely a' Palatin alatt,
A' melly lesben állván képez merő havat,
Más jó barátomat boldogtalanságra
Vitte, mert vezette a' rosz házasságra.

Egy pár apró szemek kékellő színekkel
Győzték meg amannak szívét több szívekkel.
És mind a' háromnak nagy szomorúságot
Okoztak aggsággal boldogtalanságot.

A' feleségemnek (úgy mond Rabner) vala
Olly két szeme, mellyen szerelem nyargala,
Termékeny Hazámban nehezen vólt mássa,
Feleségül vettem, Isten meg botsássa.

Okos, és erköltsös Léleknek lakását
Képeztem én benne, 's minden jó virtusát:
Fekete szemei mindég meg maradtak,
De az erkölts, és ész tőle megszsze vóltak.

Azon közbe az ég, melly eztet rendelte,
Könyörűlvén rajtam, tsak hamar el vette,
Más szomorodtaknak bár illy sorsok lenne,
Nyelvek az Ég ellen most panaszt nem tenne.

Mind ezekből folyik ama' nagy igazság,
Hogy a' szép artzákból eredett házasság
Nagyobb részén nem az Égnek rendelése,
Hanem a' tükröknek, 's szemnek végezése.

Ezt saját kárommal magam tapasztalván,
És nem egy példával meg bizonyíthatván,
Azon törtem eszem', mi mód lenne hátra,
Hogy a' tsaló szépség ne állhatna gátra.

Ezen töprenkedvén, az jutott eszembe,
A' Nap-keletiek vannak olly hiszembe,
Hogy jó, 's hasznos, ha lányt a' fátyol fedezi,
És Aszszonyt a' szoba rekesztve őrizi.

De ez nálunk talám a' mint lehetetlen,
Úgy mind a' két részről lenne tűrhetetlen,
Mert férfiak inkább rájuk rohannának,
'S minden fedő fátyolt öszve szagatnának.

Azon kívül látván mesztelen könyöket,
Ritka fátyol alatt domború tsötsöket,
Szinte olly pusztítást az érzékenyekben
Okozna, mint okoz látott termetekben.

Nem lenne e tehát tanátsosabb ennél?
Ha olly szokás lenne minden némű rendnél,
Hogy a' férfi a' lány' látogatásához
Ifjantan kezdene, 's korán, szokna ahoz?

A' fiatal rendnek társalkodásában,
Mellyet most engednek ifiúságában,
Merő erőszaknak találtatik módja,
'S ezt illendőségnek világ lenni mondja.

Mert az esztendőnek tsak némelly részein
Mulathatnak egygyütt, 's tsak Fársáng elein,
És akkor a' lányok minden szépségekkel
Jönnek ütközetre 's gyönyörűségekkel.

De ellenben akkor a' fris legények-is
A' hartzra készülnek, ámbár szegények-is,
Mind ruhájok akkor, mind szép viseletek,
O szép 's gyenge lányok! tí veszedelmetek.

Hasznosb lenne tehát aztat el végezni,
'S minden külömbözés nélkül úgy rendelni,
Hogy mind a' két nemű fiatal rendeknek
Lenne társalkodni tellyes engedelmek.

A' beszélgetésre lenne szabadságok,
A' látogatásra hasznos hatalmok,
Sem üdő, sem óra azt ne határozza,
'S úgy társalkodjanak, a' mint kedvek hozza.

Ez ellen a' gyanús Anya ne beszéljen,
Semmi komor banya akadályt ne tegyen:
Az a' haszna lenne e' szabadságoknak,
Hogy búját nem látnák a' házasságoknak.

Mái szokás szerént egymást látogatván,
És a' látogatást előre át látván,
Egy Aszszony állatnak valóságos képét
Nem lehet ki nézni, jó 's rosz természetét.

Mert a' lány, vagy Aszszony vagyon vigyázásban,
Hogy ha valaki jön, lássa szép artzában;
Tsendes, módos, kedves, kellemetes képpel
Megy vendég eleibe, 's merő mézes léppel.

A' kire ha akkor üthetnénk reája,
Mikor még ideje nem vólt, sem órája,
Haragos artzának hogy rútt rántzotskáit
Rendbe szedné, és le kendőzné pofáit.

Látnánk nagy Fúriát ki nézni szeméből,
Tűrhetetlen epét a' szemöldökéből,
Hallanák füleink szitkozódó száját,
Minden tsekélységért pattogó lármáját.

Ezt látván, hódító Isten Aszszony' képe,
Ő ábrázatjának valóságos szépe
Meg mutatná nekünk, melly társra akadnánk,
Ha véle szépségért öszve házasodnánk.

Azt mondod te erre: ez Férfinak hasznos,
De Aszszonyi rendnek lenne igen káros;
Mert a' társalkodás ezt meg ismértetné,
'S így Aszszonyi rendet igen gyűlöltetné.

Nem, az Aszszonyi rendnek sem lenne kárára,
Hanem inkább vólna ennek-is hasznára.
Mert lánynak-is, kinek lenne szabadsága
Társalkodni, gyakran meg szűnne agsága.

Tudnillik a' leány kinek engedelme
Lenne arra, hogy a' férfinak szerelme
Akár mikor tetszik, néki hizelkedne,
Tsak hamar ő véle jól meg ismérkedne.

Látván ez mindennap az ő szeretőjét,
Hallván későn, korán ámító beszédjét,
Rajta vagy nem kapna, vagy épen meg únná,
'S ezer gyermekségit siketen hallgatná.

Szerelmes ugrásit nem-is fogja nézni,
Ha simogat keze, nem fogja érezni,
Ment leszs ez üdővel sok rosz ostromoktól,
Szerelmet gerjesztő ólálkodásoktól.

Mert azon mód, mellyel egy ostoba szeret,
'S lányokat kísértvén, a' nem jóra vezet,
Tsak hamar terhekre válik, 's lesz únalmas,
Ön magok-is tudván, hogy ez rosz 's tilalmas.

Találhat egy szép lány mindég férfiakat,
A' társalkodásban okos ifiakat,
Kik szépek, módosok, és nem szemtelenek;
Választhat közülök ő maga férjének.

Másképen lett vólna dolga szegény lánynak,
Eztet köszönheti tsak szabadságának,
Nem lett vólna módja a' meg ismérésre,
Ha rá nem únt vólna sok gyermekségére.

Mert épen az által annyi sok házasság
Lészen szerentsétlen örökös társaság,
Hogy tsak akkor esett módok meg ismérni
Egymást, mikor mindjárt öszve kellett menni.

Akkor, de már későn, látják hibájokat,
Vakarják fejeket, átkozzák sorsokat,
El fogy a' szerelmek, szívek hidegedik,
Egymástól egészen el idegenedik.

III. SZATIRA.

A' SZÉPSÉGRE TEKÉNTŐ HÁZASSÁGRÓL.

Rabner sokai írván olly házasság ellen,
Mellyet a' férfiak építnek szépségen,
Gúnyoló beszédjét tovább így folytatta,
Sokban igazat szóll ki ki olvashatja.

Nints, úgy mond, szándékom férfit ijeszteni,
'S egy nem szép Aszszonnyal valakit terhelni,
Mert bátor a' ki szép, lehet erköltstelen,
Gyakran az-is ilyen, ki tsunya égtelen.

A' szép 's rút Aszszony közt az ám a' külömbség,
Hogy ha szinte erkölts nélkül-is a' szépség,
Véle kis ideig el lehet dészölni,
Egy két pertzentésig víg világot élni.

De egy undok, otsmány, 's éktelen személlyel
Tsak olly multság van, mint a' rút fenével,
És annál-is inkább, ha ez erköltstelen,
Ennek társasága már épen íztelen.

Én a' szép termetnek a' betsét meg adom,
Úgy még sem szeretném, Egekre fogadom,
Hogy szépsége mulván, mást benne nem látnék,
A' mit az után-is méltán szerethetnék.

Ha azért egy némelley Kupidónak faja
Azt kívánná tudni, lészen e mátkája
Az ő szépségében tartós és állandó,
Mivel minden szépség üdővel halandó.

Tekéntszen a' leány Annyának képére,
És ha talám ütött annak termetére,
Hitesse el, ollyan lészen a' leánya
Húsz esztendő múlva, a' millyen az Annya.

Kérdezze meg magát, ha szerethetné e
Annyi üdő múlva, és kedvelhetné e?
Tiszteletre méltók néha olly képek-is,
Mellyek már szerelmet nem gerjeszthetnek-is.

Az Aszszonyok pedig, hogy ő szépségeket,
És abból származó minden érdemeket,
Állandókká tegyék, 's férjeknek tessenek,
Egy tanácsot adok, rá figyelmezzenek.

Az Aszszonyok minden olly heveskedéstől,
Őrizzék magokat, és rendetlenségtől,
A' melly artzájokat hamar fonyaszthatná,
'S ékes termeteket meg útáltathatná.

Egy kevély Aszszonynak, ki másokat meg vet,
Korán meg rútúlni szerentséje lehet,
Mert ő tsunya, kemény, vastag nyakat nyerhet,
Hátra hajtott kézzel paraszt járást tehet.

Mivel ez a' melyét úntalan feszíti,
Rövid pihegéssel lélekzetét veszti;
El vész orrának-is illendő állása,
Fitos lesz, 's két szeme lészen baglyok' társa.

Kevély nem néz soha illő figyelemmel,
Mindere kanditsál távúl, és fél szemmel,
Végtére sanda leszsz, undok, és otsmány kép,
Kit Ura mindennap háromszor-is meg tép.

Még a' beszédjét-is rontja a' kevélység,
Tetszetlenné teszi azt a' nagy büszkeség,
Akaratja ellen éles nyelve pörög,
Törött méts leszsz szája, 's végre melye hörög.

Egy irigy Aszszonynak az a' veszedelme,
Hogy korán meg rútúlni, 's el fogy a' szerelme,
Alá tsügg a' feje, a' nyaka le görbül,
A' vénségnek rántza homlokán ezer ül.

Leg jobb idejében az irigy mordúl néz,
Nintsen az artzáján tsak egy krajtzárnyi méz;
Komor tekintettel káposztás kert felé
Nézeget, 's a' szeme meg veresül belé.

Egész ábrázatja tsak hamar meg sárgúl,
Másét hogy irigyli, nyála miatt el fül,
Egy szóval, olyan leszsz, mint régi Poéták
A' mord irigységet valón ábrázolták.

Nem kissebb kárt térszen gyenge fejr népben
Más feslett indulat akár millyen névben,
Mellyekről itt többet írni nints szándékom,
Mert féltő, ne talám meg gyújtsák hajlékom.

E' munkát én az én Olvasómra bízom,
Azonban-is olyan reménységgel hídom,
Hogy ők vólta-képen le fogják festeni
A' fösvényt, a' buját, 's a' részegest írni. 's a' t.

IV. SZATIRA.

A' HÁZASÚLANDÓK' SZÁMÁRA JÓZAN TANÁTS.

Itt eszembe juta nékem egy Barátom,
Kinek lakó helye vala Ultrajektom:
Ez híres kép-író lévén, hites társát
Minden öt esztendőn írta, 's adta mássát.

A' házasságának első esztendején
Úgy írta le, kitsinyt, néki hizelkedvén,
Hogy már hetvenedik esztendőre jutván,
Mikor arra nézett, szeretné tsókolván.

Öt esztendő múlva képét megint szépen
Írta le, ámbár már nem előbbi-képen,
'S minden öt esztendő az ő szépségéből
El tsipett valamit, víd ékességéből.

Azt épen ötödször mikor le festette,
Felesége negyven esztendőt el érte,
Ki esküdött akkor, hogy el nem találta,
'S morgolódni kezdett, hogy meg árnyékozta.

Megint öt esztendő' jártával a' képét
Rántzokkal meg rakta homlokának szépét,
Akkor a' hitese nagyot fohászzkodott,
De férj, 's tükre ellen már nem boszszonkodott.

Sőt örülni látszott, hogy a' festett vászna
Tiszteletre méltó egy képet mutatna,
Öt esztendő megint azon közben el folyt,
'S egész ábrázatja szép áhíthatos vólt.

Hatvanodik számban melly képet készített
Az, igaz képéhez igen közelített,
Maga az Aszszony-is azért tréfálódott,
Hogy ősz haja, 's rántza néki bajt okozott.

Az utolsó képét tudósokhoz küldvén,
Mind azt állították, bizonyossá tévén,
Hogy akár ki írta, egy szép öreg fejen
Nagy remek munkáját készítette légyen.

Nem ok nélkül hozom én e' példát elé.
Mert az Aszszonyoknak szolgál minden felé;
Magokat ezek-is minden öt esztendőn
Bár le írattnák, tejesen, vagy meddön.

E' képeknek az ő rakás gyüleménye,
Sok jó tanításnak lenne szüleménye,
'S a' negyven esztendős Anyáknak tzimere,
Sok kevély lányoknak válhatna tükörre.

De még férfiak-is látván olly képeket,
Ekép jártathatnák meg okúlt eszeket:
Szerethetem e én az én Fillisemet,
Több esztendők múlva, mint most egy kintsemet.

Nemde ez-is mostan gyönyörúségesnek,
Nem sok üdő múlva már tsak tűrhetőnek,
A' negyvenedikben már nem elevennek
Fog tetszeni nékem, és mások' szemének.

Negyven-ötödikben nemde ez-is rántzos?
Tiszteletre méltó, 's már nem leszsz jó tántzos?
Ötven-ötödikben leszsz áhítatos kép,
A' hatvanban ősz fej, 's tellyességgel nem szép?

V. SZATIRA.

A' HASZON' FEJÉBE SZERZETT HÁZASSÁGRÓL.

Azon házasságok immár következnek,
Mellyek az haszonra nézve kelekednek,
Mert ha ezekben-is Egeket okoznánk,
Mí azoknak nem nagy ditsőséget adnánk.

Én azomban ezen házasságról írni,
'S ellene sok rosszszat nem merek beszélni,
Mivel özvegy lévén, magam-is haszonra
Akarnék szert tenni, 's vagyonos Aszszonyra.

Ifiantan vévén a' feleségemet,
Fekete szemei rá szedtek engemet,
Mellyekkel én igen szerentsétlen valék,
'S keserúségemben tsak nem meg-is halék.

Egész bé hozása két szemekből állott,
Mellyek mellett éhel ember meg halhatott;
Egy esztendő múlva más vígasztalásom
Nem vólt, hanem tsak bú fel találásom.

'S ha most-is egy gazdag Aszszony mellett megint
Szerentsétlen lennék, a' pénze arra int,
Hogy ne igen bánnyam én annak halálát,
Mivel nálam hagyja a' pénzes ládáját.

Harmintz esztendeig férfi Aszszonyt szeret,
'S addig szépségével Aszszony férfit fizet,
A' negyvenedikben pénzre fohászkodik,
Vagy nyilvánban szóllván, pénzért házasodik.

Én is el értem már negyven esztendőmet,
Meg botsásson Világ, ha a' figyelmemet
Mostanság fordítom szép interesemre,
'S hites szerelmemnek felelő bérére.

A' ki azt állítja, pénzre nem kell nézni,
Az házasságokban haszonra tekinteni,
Ízetlen, sótalan szerelmes tudósnak
Tartom én az illyent, 's nem igen okosnak.

Pérez nélkül-is lányok kelendők valának,
Egyebet a' férjnél még nem kívánának,
Most, mikor szükségek van ezer aprókra,
Férfi csak toldalék, mert vágy szívek sokra.

Azért én egy Aszszony' értékéhez szelni
Fogom szerelmemet, 's szívemet rendelni;
Nints szándékom nékem lányokat meg tsalni,
Jó, szívem' taksáját előre ki adni.

Két ezer tallérért szép leányhoz szívem
Nem leszs érzéketlen fogadom, ígérem;
Négy ezer tallérért viszontag szeretek,
Hat ezer tallérért pedig épen égek.

Tizen-öt ezerért örök szerelemmel
Le kötöm magamat, 's minden hűségemmel,
Húsz ezer tallérért fogom már imádni,
'S hólta után az ő szerelmében halni.

Úgy tetszik, szívemnek óltsó árrát szabtam,
Mídon szerelmemnek taksáját ki adtam,
Igaz, egy kevesé fenn tartám sorsomat,
De ebben vétkesnek nem érzem magamat.

Ez most praktikája öreg legényeknek,
Ez bé vett szokása özvegy embereknek,
Kik ha személyemnél kitsinyt tsunyábbak-is,
Fennt szóllani még-is akarnak, szoktak-is.

Tudják ezt a' törvényt már pór emberek-is,
Kik ha szinte nemes vérrel nem bírnak-is,
Még-is a' hol lehet, pénzért házasodnak,
Pénzt ha a' lány nem hoz, ritkán párosodnak.

Egy jó Barátomnak mezei jószágán
Minapában lévén, hallám tsodálkozván,
Hogy egy János Gazda lányt kérvén fiának,
Ezer Tallérról szóllt a' leány' Apjának.

De mivel ez tizen-két száz forintoknál
Többet nem ígért vólt, a' leányt Apjánál
Hagyta, mondván: nem az Isten' akaratja,
Hogy a' fiam a' lányt alább el fogadja.

Mert most tizen-öt száz forintok' héjával
Az Ég házasságot csak egygyet sem javal,
Én-is e' példához az alkumat szabom,
'S szívemnek taksáját előre ki adom.

VI. SZATIRA.

NÉMELLY BALGATAG HÁZASSÁGOKNAK EGYBE HORDÁSA, MELLYEK AZ EGEK' SZAM-ADÁSÁRA KÖTTETTEK ÖSZVE.

Mennig Boldizsár Úr, Fű-szerszám-áruló,
Már háromszor özvegy vala, és búsuló;
De még negyedszer-is Egek' jóságával
Viszsa akart élni, és okosságával.

Mert már ötven-kilentz esztendeit érvén,
Egy szép lányt jegyzett-el tíz 's két esztendején;
A' leány árva vólt, minden érték nélkül,
'S élt Annya' Nénnyének merő kegyelméből.

Eztet Annya' Nénnye olly keményen tartá,
Hogy a' Templomokat mindennap meg futá,
Láttatni, és látni másokat kívánván,
És az ifjak után égőn nyargalódván.

Mennig Boldizsárnak Templomban a' széke
A' lánynak székétől vala egy lépéske,
Ezen áhitatos Magzat' szeme' kékkén
Örüle az öreg, mint saját gyermekén.

Ő a' pápa-szemét mindjárt felejtette,
Mihelyst a' leány székbe ült előtte.
Végtére olly igen beléje szeretett,
Hogy hideg', 's meleget érette szenvedett.

A' Prédikátzió akár melly unalmas
Lett vólna, az alatt ő nem vala álmos,
Szenderedés nélkül halgatta Miséket,
A' könnyörgésekkel hoszszú Vetsernyéket.

Ő a' lány' szállását jól ki tanúlgatta,
A' Templomba való jövetelét tudta,
Ő a' szegénységét nem egytől hallotta,
De azért a' szép lányt ő meg nem útálta.

Sőt nagy szegénysége inkább arra vitte,
Hogy bátor vén tüzét nagyon szégyenlette,
Még-is az ő szívét avval nyúgosztalta,
Hogy jót az árvával tenni jónak látta.

'S mivel hogy ő maga gyakorta hallotta,
Sőt ön' példájából talám tapasztalta,
Hogy haszonra néző házasság állandó
Ritkán lenne, hanem aggságot hozandó.

Most az egyszer azért ő minden hasznáról
Kívánt felejtkezni, 's lánynak vagyonáról,
Hanem mezítelen, 's puszta lányt el venni,
'S véle házasságban kívánkozott élni.

E' végre a' leány Annyának Nénnyéhez
Bátorkodott menni igen Keresztyénhez,
Minden Keresztyéni szép hajlandóságát
Eleibe rakja, és tudósítását.

Ez tudósításán igen meg örüle,
És nagy hála-adást az Istennek teve,
Hogy szegény árváknak illy gondját viselné,
'S hol nem-is álmodnák, szerentsére vinné.

Hozzá megy a' lányzó, jó asztalhoz szokik,
'S tsak hamar sorsáról el-is felejtkezik,
Ura' erszénnyével testét fel ruházza,
'S tsak azon vész esze, magát hogy pompázza.

Ezek közt az ördög azt sűgá fülébe,
Hogy házasság nem áll ivásba, evésbe,
Hanem még férfi is kívántatna ahoz,
'S egy ifiabb lógóst toldna házassághoz.

Azon közt egy legény e' Bótos Aszszonynak
Annyit hizelkedett, úgy mint Gazdaszszonynak,
Míg le kötött hitét hamar farba rúgta,
És hatvan esztendő Urát meg útálta.

Evvel vagyonjának nevezetesb részét
El pazérlá, 's tsunyán meg veté a' férjét,
'S a' legénnyel nyilván úgy üzte szerelmét,
Hogy az egész város hahotálná azért.

Már e' házasság-is hogy ha vagy Mennyekben
Rendeltetett, avagy a' Templom' székiben:
Mennig Boldizsár Úr mondja meg izibe,
A' kakuk hol vette magát ő fészkiye.

Egynehány hólnapra már-is gyerek-ágyban
Hólt meg felesége elő üdő korban,
Illy termékeny vólt az öreg fűszerszámos,
Ha így meg bolondúlt, bánkodjon a' káros.

Hólta után nyugott lelki ismérettel
Meg vallotta, 's ritka nagy egyenességgel,
Hogy e' korán való Aszszony halálának
Ő nem lenne oka, se gyerek-ágyának.

VII. SZATIRA.

EGY ÖZVEGY ASZSZONYNAK FÉRJHEZ MENÉSÉRŐL.

Özvegy Aszszonyoknak ügye-fogyottságát
Nehéz le rajzolni sok nyomorúságát,
Ki ki igyekezik, és hol lehet tsalja,
Senki szívességből pártjokat nem fogja.

Ritka, 's igen kevés özvegy Aszszony vagyon,
A' ki másodsor-is azért házasodjon,
Hogy férfit magának másodsor-is nyerjen,
'S véle szerelmesen az ágyban heverjen.

Nem! o nem! ez okból özvegy nem megy férhez,
Nem ásítózik ő férfi' szerelméhez!
Tsak azért történik némellykor, és ritkán,
Hogy támasza légyen, és ne maradjon magán.

Régi Gazdaszszonyom szinte ilyen vala,
Ki tíz esztendeig már férjel nem hála,
'S kinek ellenségi azt veték szemére,
Ötven-nyóltz esztendőt ő már hogy el ére.

Igaz-is, hogy feje immár jól reszkete,
Egy fiatal Doktor még-is azt költötte,
Hogy ez a' reszketés nem másból származna,
Hanem tsupán heves véréből támadna.

Egy szóval, más baja, 's szüksége egyébre
Nem vala, hanem tsak oltalmazó férjre,
Ki gondját, és ügyét magára vállalná,
És özvegységének sorsát támogatná.

E' férfi ha korosbb, leg alább egy üdős
Lett vólna özvegygyel, 's hasonló esztendős;
Ő a' választással vajmi okosabban
Bánt vólna, 's dolga-is folyt vólna hasznosban.

Azonban fel vetvén, melly nagy kínra jutna,
Ha még egyszer, 's ismét özvegyen maradna,
Szép fiataalt, 's tartóst választott társának,
Még negyven esztendőt igérvén magának,

Senkihez nem érzett olly hajlandóságot,
Mint ki a' vérében heves forróságot
Tapasztalt, az pedig vala az Orvosa,
A' kinek artzáján vólt rózsák' pirosa.

Ennek ajánlotta kezét, és ládáját,
Kapott rajta szegény, 's mivel hogy halálát
Mestersége után bizonyosan várta,
Egy két esztendőre magát hozzá szánta.

Íme pedig, bátor olly szerentsés vala,
Hogy a' keze által sok száz már meg hala,
Felesége még-is tíz esztendeig élt,
'S mind addig a' halál kaszájától nem félt.

Az ifiú Doktor jó 's rosz szókkal kérte,
Hogy halna meg egyszer, de az nem értette,
És ámbár banyáját mindétig útálta,
Ez a' békeséges törést el nem únta.

A' Doktor vén dögét gyakran korbátsolta,
Szobában, kamrában mindennap tagolta;
De bátor az hátát annyiszor dörgölte,
A' halálos tsömört reá nem kenhette.

Lelke még akkor sem vált vólna testétől,
Ha az övegyeknek kegyes Istenétől
Olly malasztot nem nyert vólna, hogy hirtelen
Nyakát szegné ottan, a' hol ivott bőven.

Az Ég tehát, a' melly özvegyre tekintett,
'S gyámoly gyanánt néki szép fiatalat rendelt,
Mind a' nyaka szegett banyán könyörüle,
Mind az Orvosnak-is nagy örömet szüle.

VIII. SZATIRA.

UGYAN A' MOST EMLÍTETT DOKTORNAK MÁSODIK HÁZASSÁGA.

Szaft Doktor Úr tehát jutott Özvegységre,
'S mivel könnyen lépett szép 's nagy örökségre,
Hogy meg házasodik azt el tökéllette,
De hogy eszesebben, azt-is el végezte.

Ő Kegyelme azért vala olly hiszemben,
Hogy vele már senki nem szállana szemben,
Hogy ha talám magosbb poltzra kívánkozna,
'S nevezetes Házból szép Kis Aszszonyt hozna.

És mivel mind póltzot pénzért lehet venni,
Mind nagy Házból való leányra szert tenni,
Consiliárius, 's Udvari Tanátsos
Lett pénzért belőle, 's tsak nem Méltóságos.

Egy kis üdő múlva belső Tanátsosnak
Lányát kérette meg, 's vette hites Társnak,
Nagy nyugodalmára vált ez szándékának,
'S fenn járó dagályos nagy kívánságának.

Mi történt? nem töltött vele két esztendő,
(A' lány' negédsége nem vára több üdőt)
Már-is a' Tanátsos illy szókra fakada:
Bár élne a' másik, 's még meg ne hólt vólna!

A' sor már rája jött, hogy viszont meg vetnék,
'S a' mint ő gyűlölte a' vént, úgy gyűlölnék;
Gyűlölik szülői, az Aszszony gyűlöli,
'S hogy pénze el fogyott, azt tsak nem meg öli.

Sír, eped, hogy Apja ötet nemtelenhez,
Vagyon nélkül lévő rútköltstelenhez
Adta, 's a' férjének kívánja halálát,
Az által reménlvén meg szabadulását.

Maga a' Doktor-is a' sok panaszt hallván,
Szemre vetések közt az egy mérget falván,
A' szabadulásnak óhajtja e' módját,
'S fohászkodásokkal várja halál' nyilát.

Azonban a' halál siketen halgatja,
Mert egy rossz Doktornak élete, jól tudja
Néki sokkal hasznosb, mint sem ha meg halna,
'S e' mellett sok ezer életben maradna.

Mit tselekedjen már a' mi Tanácsosunk?
Mihez kezdjen búban el merült Aszszonyunk?
Hanem hogy a' férjét ez-is viszont verje,
'S másik' veréséért ő boszszúját vegye?

Ez a' házasság-is ha Ég' rendelése,
Rajta van valóban Isten' büntetése.
Él még mind a' kettő, kiknek a' példája
Sok rossz házasságnak lenne bár határja!

IX. SZATIRA.

OSTOBA LEÁNYNAK VÁLASZTÁSA.

Más, kinek neve nints, azt olvasta könyvben,
Hogy az okos Aszszony férjt veszedelemben
Hozni szokott, azért mennél ostobábbat
Lehetett találni, szerzett leg gyávábbat.

A' leány szép vala, 's nem utólsó házból,
De az ostobaság nézett homlokából,
Ezt ő hogy tulajdon kedvére hajthatja,
El hitte, de gonosz lett az indulatja.

Mert akár melly gyáva vala az eszében,
Aztat még-is tudta, 's mutatta éltében,
Hogy ő Aszszony lenne a' maga házánál,
'S nagyobbat nem tartott senkit-is magánál.

Ő' meg-átalkodott egy rossz akarattal
Bírt vala, és igen nyakas indulattal,
'S még-is mivel nemes házból jött hozzája,
Meg bántani aztat nem meré pofája.

A' lány' szülőinek nagy segítségével
El annyira jutott a' feleségével,
Hogy mennél ostobább vala hites társa,
Annál gyalázatosbb lett raboskodása.

Azonban a' halál, melly csak okosakat
Szokott hamar ölni, és nem ostobákat,
Ennek feleségét az ő zsenyéjében
Más világra vitte kora idejében.

Két hétre hogy meg hólt, szálltam a' férjével,
Ki két szempillantást ditsért a' nyelvével,
Mert kétszer telt kedve a' feleségében,
Az első háláskor, és temetésében.

X. SZATIRA.

A' FIGYELEM NÉLKÜL VALÓ HÁZASSÁG KÖTÉSÉRŐL.

Pinzel Bálint nevű azt erőssen hitte,
Hogy rossz házasságra sok embert azt vitte,
Hogy nagy figyelemmel készülnének ahoz,
'S nagy válogatással kezdnek házassághoz.

Ő ezt a' figyelmet nagy hibának tartván,
'S minden válogatást az Égre támasztván:
Azt veszem el, úgy mond, ki első előmben
Jön ájtatossággal Templom' küszöbébe.

Első hajadon lány, ki Templomba jövend,
Az Égből el rendelt házas társam léend!
Azért egy Vasárnap Templom' ajtajába
Várta, kit el vigyen társúl az ágyába.

'S imhol az első lány, ki oda ballagott,
Már húsz esztendő-t-is jól felyül haladott,
'S rendetlen éltéért úgy el híresedett,
Hogy leg szemtelenebb férfinak sem kellett.

Maga Pinzel Bálint e' dolgot jól tudta,
'S még-is az Egeknek tetszését gondolta;
Nem-is késett semmit, az nap el jegyzette,
'S más figyelem nélkül házas társnak vette.

Öt esztendeje már, hogy egész városnak
Tsúfja, és példája, azon házasoknak,
Kik ájtatosságból illy balgatagságot
Kezdenek, 's az Égre kennek bolondságot.

XI. SZATIRA.

A' BIZONYOS NÉVRE TEKÉNTŐ HÁZASSÁGRÓL.

Más néhai Márton nevezetű Mester,
Ha szinte a' leány lett vólna-is Eszter,
El nem vette vólna, hanem Kristinára
Vágyódott esztelen, 's tsak e' nevű lányra.

Egyedül az okból, hogy egy Kristinának
A' nevét viselte, el vette társának,
De bezzeg ez az ő kedves Kristinkája
Lett Márton Mesternek nagy kínzó szerszámja.

Boldog haláláig egyre verekedett,
'S halála előtt-is még kegyetlenkedett,
Mellyet kegyes Isten az üdőre rendelt,
Hogy egy vas serpenyőt fején öszve tördelt.

XII. SZATIRA.

A' HÁZASSÁGOT SZERZŐ VÉN BANYÁKNAK JAVALLÁSÁRÓL.

Egy jól nevelt lányzó, ki édes Annyának
Köszönhette eztet, nem pedig Apjának;
Szerelmes Annyának a' halála után
Apjának gondjára bizattatott tsupán.

Ez felette fősvény lévén, szerentséjét
Lányának gátolta; mivel szeretőjét
Ki verte, a' ki-is semmitől úgy nem félt,
Mint fősvény Ipától, kitől pénzt nem remélt.

Leg szebb esztendei a' lánynak el múltak,
Nézői, kérői tőle el fajúltak,
A' min a' lány kezdett nagyon szomorkodni,
Szégyennel, bánattal telni, fohászkodni.

Azon közben még-is egy ifiú legény
Bé jelente magát, ámbár igen szegény,
De mivel kontóra szeretni akarta,
Apjának nem tettszett, tsak fejét vakarta.

Nagy szegénységében mivel hogy pénzt érzett,
A' leánynál inkább hizelkedni kezdett,
Kivel el hitette, hogy a' szeretete
Igaz, hív, 's keresztyén minden tekintete.

'S mivel ilyen beszéd egy ájtatos lánynál
Többet szokott érni egy búb-ajándéknál,
Állhatatossága kezdett hajladozni,
'S a' legényke után szíve tsiklándozni.

De egy vén banya-is magát bé-avatá,
A' ki a' lány előtt erősen vítatá,
Hogy egy gazdag lánynak, 's egy ilyen szegénynek
Házassága lenne kedvében az Égnek.

'S így fősvény Apjának nagy keménykedése
A' szép ifiúnak sok hizelkedése,
Egy öreg banyának heves javallása,
Meg győzték a' leányt, 's a' vér' indulása.

Segítségül híván a' magos Egeket,
És a' házasságot szerző Isteneket,
Végre egy klastromba illant, 's férjhez megyen,
Ha bányya az Apja, róla már most tegyen.

Tesz-is; mert az Apja nagyon boszszonkodván,
Lányának trutzára ismét házasodván,
Leányának minden vagyonát el vette,
'S a' legénnyel egygyütt koldusokká tette.

A' szükség, a' bánat, 's bú fenn maradának,
Átkozták magok-is, hogy házasodának,
Minden, a' ki hallá, rajtok szánakodott,
Az egy Apján kívül, a' ki nem bánkodott.

A' vén banya pedig azt meg nem foghatta,
Szerentsétlenséget rájok mi hozhatta?
Holott azt-is Égnek kellene végezni,
Mikor házasságot ő akar szerezni!

XIII. SZATIRA.

A' KORA HÁZASSÁGRÓL.

*Ki idején korán kezd meg házasodni,
Nem szokott az soha tettéért bánkodni.
Köz mondás ez nálunk, és olyan valóság,
Mellyet el nem hinni lenne balgatagság.*

Mert felette vásott most az ifiúság,
Nem szenved zabolát, merő szél, tűz, hívság;
Engedjük meg azért, hogy házasodjanak,
Majd eszerekre jönnek, tsak párosodjanak.

Egy házas esztendő szelídebbé teszi,
Mire sok erkölcsös könyv ötet nem viszi,
Időnek előtte ki meg házasodik,
Időnek előtte meg-is okosodik.

Fiatál Gyerkőtzék, kivált Nagy Házaknál,
Tsak azért nőnek most fő Familiáknál,
Hogy magoknak korán Aszszonyt nézhessenek,
'S mihent elegendők, Atyák lehessenek.

A' kora-házasság ellen morgolódni,
'S e' mái oskola ellen buzgolódni,
Néhai szokás vólt, most már ostobaság
Lenne, sőt világos igazságtalanság.

Való ugyan, hogy illy gyermekes házasok
Ritkán szerentsések, 's nem nyugodalmások,
De ki házasodik most azért, nyugottan
Hogy éljen ő, 's légyen szerentsés-is ottan?

Nem győzném tsodálni, hogy ha taláztatna
Még most-is, ki ezért embert kárhoztatna,
'S merne némelly ellen-vetésekkel élni,
Mellyekre Atyáink nem tudtak felelni.

Erről hogy most szólljak, jó Barátom kére,
Ki még tsak harmintz-hat esztendőket ére,
'S már-is Nagy Atyának a' nevét viseli,
A' mint ő le írta, versem úgy beszéli.

Tizen-hat esztendő's voltam, Duiszburgba
Hogy el küldött Atyám engem Oskolába;
'S még édes Atyámnál vólt a' maradásom,
Igen szoros, 's kemény vala a' tartásom.

Erre édes Atyám nem jó szemmel nézett,
Ki nékem mód nélkül mindenben kedvezett,
És mivel én valék egygyes maradékja,
Írántam rendetlen vólt minden szándékja.

Hogy ha jól tanulnék, a' vólt ígérete,
Olyan Aszszonyt nyerek, ki szép leszsz felette,
E' vólt mindennapi szava, és áldása,
A' mellyre fel lobbant szívem' gyúladása.

Tizen-négy esztendő's koromtól elmémben
Mindég egy szép Aszszony forgott a' szívemben,
'S a' várakozásom lett már túrheteretlen,
Atyám pedig kemény, 's el viselhetetlen.

Azért az Anyámat rá bírtam, 's el hitte,
Hogy tanulásomat eszem arra vitte,
Hogy főbb oskolákba Duiszburgba mehetek,
'S már ki nyílt eszemmel több próbát tehetek.

A' mit Anyám akart, Atyám helybe hagyta,
'S akár melly kemény vólt, azt meg nem gátolta,
Én tehát Duiszburgba nem kis készülettel
Mentem, Anyám meg rak új ígéretekkel.

Intett, 's öztönözött az ájtatosságra,
Minden tanulásban szorgalmatosságra,
Hogy mennél hamarább engem szép leánnyal
Meg jutalmazhasson, 's talám Kis-Aszszonnyal.

Három esztendeig az Anyám' áldását,
Hasztalanúl várván meg tett fogadását,
Az Anyám' áldása gyanús lett előttem,
'S hogy magam meg áldom magamat, fel tettem.

Erre igen könnyű módodom esett nékem,
Látták költségemből, hogy szép az értékem,
Az artzám-is elég szépen ábrázolva
Vólt, 's egész termetem színesen rajzolva.

Egy Kereskedőnek lányát meg szerettem,
Szemérmességét betsültem, kedveltem,
Ki engemet arra intett, hogy vigyáznék,
'S az ő szülőinek szemektől tartanék.

Mert kemények, úgy mond, 's meg haragudnának,
Hogy ha leg kissebbről gyanakodhatnának,
El hittem én szavát meg kedvelt szépemnek,
'S furtsa módját néztem égő szerelmemnek.

Házasságot néki titokban ígértem,
'S hamar feleségül titokban-is vettem,
Meg ízlelvén előbb a' gyönyörűséget,
Mellyet Anyám ígért, 's a' szép reménységet.

Egy szóval, tizen-hat esztendő koromban,
Még nem arra való ifiúságomban,
Én fiatal házas, sőt Atyai-is lettem,
'S már nem titkolhattam, a' mit tselekedtem.

Szülőitől még-is, kiktől nagyon félttem,
Szerelmet, és bátor nyúgodalmat nyertem,
Kik rosz tételünket ifiúságunknak
Tulajdonították, 's egy kis botlásunknak.

Sőt hálát-is adtak a' magas Egeknek,
Hogy gondját viselték így a' gyermekeknek,
Tsupán én szülőim felette bánkodtak,
S le sem is írhatnám, hogyan szomorkodtak.

Iparkodtam ugyan, hogy édes Atyámnak
Meg mutatnám hasznát illy gazdag leánynak,
A' ki előtt elébb sok balgatagságot
Lehetett menteni pénzel gonoszságot.

De ő jobban érté házasságom' dolgát,
'S új nemzetségemnek veszedelmes sorsát,
Melly két hólnap múlva magát meg mutatta,
A' mikor az Ipam Bankrótságra juta.

Most már én egyedül, 's Atyámnak erszénnye
Vala az Ipamnak egygyetlen reménnye:
E' sem tartott soká, mert az Atyám meg-halt,
És az Udvar mindent, mivel bírt, el foglalt.

Atyámnak értéke nem vólt elég arra
Viszsa téríttetnék hogy az Udvar' kára:
Gondolja meg az Úr, ez hogyan kínozzhat?
Éjjel-is, nappal-is nyughatatlaníthat?

Tizen-hét esztendő, 's egy tudatlan gyermek!
Kire már-is néznek siránkozó szemek!
Mihez kezdjen, 's az ő gyermekit hogy tartja?
A' ki még magát-is alig táplálhatja.

Már feleségem-is most kezdi érezni,
Melly rettentő vétek a' pénzel nem bírni!
Most már szülői-is gonosznak tartanak,
'S magzatjokat hogy rá szedtem, káromlanak!

Tizen-nyóltz esztendő szinte most telik el,
Hogy feleségemmel szomorún élnem kell,
Ki akár melly szegény, még-is ő tartogat,
Azért-is ő vélem rúttól parantsolgat.

Ez az áldás honnét áradhat fejemre,
Nem tudhatom, 's alig vehetem eszemre!
A' Kamrás Úr még-is, 's a' Város' Birája,
Szerelemre méltó két emberek' párja.

Még feleségem-is szép artzátskát mutat,
'S szánakodó lelket benne fel indíthat;
Fogadj Isten tőlök, hogy olly Keresztyének!
'S könyörülő lélek lakik még-is benne!

E' két jó Pártfogók nagyobb lányomnak-is
Olly gondját viselték, meg vallom eztet-is,
Hogy tizen-hatodik esztendő's korában
Jó férjt szereztenek néki jó módjában.

Ez a' Kamrás Úrnál érdemes Tisztartó,
Áhétatos, tsendes, 's békeséget tartó!
Ájtatosságában szint olly, mint én voltam,
'S még egyszer korosabb, a' mint sajdítottam.

Ők igen jámborúl egygyütt éldegelnek,
Mert leányom képe az Anyya' képének,
'S már-is kis lánykája nagy Atyának teve,
Kiben telik néki öröme, és kedve.

A' kis lány, mint egy tsepp víz a' másikához,
Szinte úgy hasonlít az édes Attyához,
És ámbár én nékem különbnek tetszene,
A' Kamrás Úr mondja, 's néki ki ne hinne?

Így élek én mostan Kegyelmed' tudtára,
A' mint mondom, 's bízom az Ég' rovására,
Hogy a' melly Ég engem meg áldott Aszszonnyal,
El-is tart illy formán még több magzatommal.

Tsak feleségemnek tartson artza' színe,
'S Város' Birájának jó keresztyén szíve,
Én már a' többiről nem igen aggódom,
Ez életem' rendje, a' mint által adom.

XIV. SZATIRA. EGY TÚTORNAK GONDVISELÉSÉBŰL SZÁRMAZOTT HÁZASSÁGRÓL.

N. N. lány' Attyának szörnyű áldozatja
Lett, mivel tsak magát kereste az Attya,
Egy Aszszonyi hiba sem vala ő rajta,
Minden jó erköltsel természet meg rakta.

Magok az Aszszonyok Termetének ékén
Gántsot nem találtak, 's artzájának szépén;
És e' mellett még-is olly erköltsöt viselt,
Hogy a' miatt ötet rész férfi-is tisztelt.

Egy szóval olly derék személynek tartatott,
Millyen a' városba több-is kívántatott,
'S a' millyen akart vólt más minden-is lenni,
'S még se vólt az, nem-is mert véle ki tenni.

Ő azért szerentsét jobbat reméllhetett,
És Atyát kiváltkép mást érdemelhetett,
Azomban az Attya igen törvénytelen,
Kapzsi ember vala, pogány, istentelen.

Egy árva gyermeknek viselte ez gondját,
És olly hitetlenül kormányozta dolgát,
Hogy ő azt az üdőt reszketéssel várná,
Mellyben Elől-járó szám-adásra fogná.

Ő ezen gyermektől semmit el nem fogott,
Minden ki tsapásra szabadságot adott;
Nagy születéséből rá maradt értékje
Módot nyújtott erre, nem vólt fenýtékje.

Ez a' Gondviselő arra veté szemét,
Hogy az árvájának meg veszthetné eszét,
Valamit tsak kívánt, mindent néki nyújtván,
Ötet így bátrabban fosztani akarván.

Az üdő el jöve, külső Országokra
Kelletett el küldni, 's nagy útazásokra,
Ez a' módi szokás a' Nagy Úrfiaknál,
Többet nyom most Isten' parantsolatjánál.

Meg-is kell vallanunk Hazánk' szégyenére,
'S külső Nemzeteknek a' ditséretére,
Hogy látnak több szeles 's bolond ifiakat
Hazánkából, hogy sem mint jó Gavallérokat.

A' módi kívánta, hogy Hopmestert adna
Az ő Urfiának, 's ollyant választana,
Ki ezen Urfinál eszesebb ne lenne,
'S az egy feslettségben ő vele ki tenne.

A' mint-is jámborság, és jó erkölts nélkül
Vólt ez a' Hopmester, 's tudományon kívül,
A' világra termett külsősége vala
E' jó Hopmesternek, minden tulajdona.

Urfinak tsak teste vólt még egészséges,
De minden erköltse feslettséggel tellyes,
A' vallásnak-is már tsak külső színére
Tartott még valamit 's illendőségére.

Ezen készülettel Országokra indúlt,
De ottan az Úrfi jobban meg bolondúlt;
Viszsa jövén, társa a' nagy tudatlanság
Vala, 's rosz erköltsel búja fajtalanság.

Nyert tudományának a' fitogatása
Nem vólt egyéb, hanem vallás gúnyolása,
Hitünk' gúnyolását ha egyszer végezte,
Szégyen említeni, a' mivel fejezte.

Mert a' nyavalyáját, kit Párisban nyert vólt,
Kezdte emlegetni, mellyben tsak nem meg hólt;
'S többet-is utánna ditsekedve mondott,
A' mi igaz nem vólt, 's szégyennel nem gondolt.

Azon esztendeit ezen közt el érte,
Mikor Tútor nélkül már pénzét költhette;
Tútora mit kezdjen? hogy maga betstelen,
'S lánya ne maradjon házánál keletlen?

A' gonosz Urfinak a' lánya meg tetszett,
'S véle nyájaskodni nem a' végre kezdett,
Hogy el vegye, hanem hogy szerentsétlenné
Mint Gavallér ötet, ha lehetne, tenné.

A' lánynak azonban szent, és jó erköltse
El verte vólt ötet, 's a' lett a' gyümöltse,
Hogy már viseltetne hozzá tisztelettel,
'S úgy kívánna véle élni, mint hütessel.

Ezt a' lány Attyának értésére adá,
Kérését a' Tútor szívesen fogadá,
'S a' lányt igen szörnyű módon erőltette,
Hogy hozzája menne, 's meg-is esküdtette.

Így a' Gondviselő, ki semmit nem késett,
Minden számadásán hamar által esett:
A' leány pedig kevés esztendeig éle,
Mert egy nyavalyában férjével kerüle.

Ennek a' halálát férje nem-is bánta,
Az Ipa pediglen magát vígasztalta,
Hogy az Ég e' férjet lányának rendelte,
'S az akasztó-fától ötet meg mentette.

XV. SZATIRA.

A' SZEMÉRMES ASZSZONYNAK VÁLASZTÁSÁRÓL.

Baki Vilmos Uram Szárdonból származék,
'S mint öreg Hollandus tsak úgy gondolkodék;
De tselekedete Frantziát követte,
'S nem öreget, hanem fiatalt illette.

Ez Klárimenére Spának Városában
Akadt vólt, ki ebben a' széles Világban
Valóban meg fordúlt egy olly Aszszony vala,
Kinek eleibe más nem sok nyargala.

Kláriméne nagyon nyughatatlankodott,
Ha valaki szóval abban iparkodott,
Hogy Lukrétziának maga meg-ölését
Vádolná, 's gyalázná rozsosz igyekezetét.

Baki Klárimenét először is Bálban
Kezdte meg ismérni tántzos társaságban,
A' hol Kláriméne nem mord tekintettel
Jelent meg, hanem víd, 's kegyes viselettel.

Ugyan ez Bakinak bátor szívet szerzett,
'S előtte nem tiszta beszédeket ejtett,
Mellyeket ő talám inkább szobájában
Hallott vólta tőle, hogy sem a' nagy Bálban.

'S mivel a' Bakinak nem vólt olly személye,
Hogy gorombaságát szenvedni kellene,
El hitte a' lányzó, hogy neve kívánná,
Ha szemtelenségét értésére adná.

A' Baki újítja sok trágár beszédjét,
Sok útazásában tett szemtelenségét,
'S a' Klarimenétől ki már neheztele,
Egy pár pofon-tsapást jó keményet nyere.

Baki Vilmos Uram ollyan lett, mint a' fal,
Álmétkodásában a' Bálban majd meg hal,
Észre vévén még-is, hogy hibázott nyelve,
Mit tudott mást tenni? túrta nem felelve.

Sőt magába szállván, e' pof-tsapásokat
Úgy nézte, mint égi jó sugallásokat,
'S a' Klarimenének szemérmességét
Hozta ki belőle, 's tökéletességét.

Vajki boldog leszek, mondotta magában,
Ha kit meg ismértem most itten a' Bálban,
Feleségül vészem! bár gyanús felette
Légyen az én szívem, meg nyugszik mellette.

Mert ha Klariméne tsak egynehány szókra
Leg-ottan fel lobbant pofon-tsapásokra,
Talám lábaival azt tapodni merné,
Ki házas hívségét próba kőre venné!

Ekép okoskodván, 's a' lányt meg követvén,
Itt-is, és másutt-is véle ismerkedvén,
Bizonyossá tette hajlandóságáról,
Buzgó szerelméről, és kívánságáról.

Klariméne, ki egy gazdag, és ostoba
Férjre régtől fogva igen ásítóza,
Egy kis vonakodás után reá állott,
Igéretet 's kezet Baki Úrnak adott.

Ez Spá városától addig bútsút nem vett,
Míg Klarimenével öszve nem esküdett,
Ki őtet házához szépen el vezette,
Bízott hívségében, mindenütt hirdette.

Artza-tsapásiról tsak úgy emlékezett,
Mint hadi Tisztetske, a' ki sebbe esett,
Az egész környék e' vad személyt szemlélni,
'S kívánva kívánta szem' élére venni.

Találkoztak ottan olly bátor legények,
Kik vaksága mellett vóltak vakmerőek,
És ezen Amazont szelídebbnek látták,
Hogy sem egy báránykát, mint magok vallották.

Senkit nem rettentett ő már Aszszony lévén,
Sem artzúl nem ütött szerentséjét érvén,
Fél esztendő alatt az hitetlenségét
Egész Ország tudta, 's nagy szemtelenségét.

Ezek közt férje-is ugyan ezt jól tudta,
De semmivel magát nem vigasztalhatta,
Ki el tartott vólna még több artza-tsapást,
Ha reménlett vólna ezzel szabadulást.

Az ostoba Baki észre akkor vette,
Isteni sugallást hogy rosszszúl értette,
'S első esztendőben a' hitetlen társát
El hagyta, 's kívánva kívánta már mássát.

Bakinak Szurinom lett az új lakása,
És mind addig ottan vólt a' maradása,
Míg Klarimenéje meg hólt, távúl lévén
Nem kis Nemzetséget e' világra szülvén.

TOLDALÉK.

*Egy Gatyá-Tó nevezetű Halas-Tóról,
a' melly azért neveztetik így, mert
a' Gatyának formáját viseli.*

Vas Vármegye' szélén Szanynak ellenében,
Rába mellett fekszik erdők' vidékében
Egy Tó, melly a' *Gatyá-Tónak* nevezetét
Viseli; kívánják, írám eredetét.

Meg tselekszem én ezt annál örömebb,
Mennél annak hala lett nevezetesebb,
'S jó akaratjából már magam-is éltem,
Bőjti nap' halából sütöttem, és főztem.

Könyvek után ebben nem igazúlhattam,
Szem többet mutata, szem után indúltam,
Több napig mind addig kerestem, nyomoztam,
Míg eredetére e'képen akadtam.

*Martzal*¹ vizi Isten, el únván posványát,
Sáros, nádos, sásos, nyálos ingoványát,
Tavaszi üdővel sétálni indúla
El hagyván tanyáját, mellyben majd meg fúla.

Két erdő közepén Tser 's Rongató között,
A' hol a' természet fákból lugost tűzött,
Nap' sűgárja ellen magát védelmezvén,
Virágos mezőre jutott meg éhezvén.

Le telepedik ott egy rekettye alatt,
Éhségét enyhíti sok drága hal falat,
Mellyet hálóból font tarisznyája nyújtott,
És ámbár meleg vólt, egygyet meg nem fujtott.

Jól lakik, le fekszik, nyugszik az árnyékon,
Feje alá vánkost talál egy zsombékon;
Gyengén lengedező Zefirus' zűgása
Álmot hoz szemére, 's békák' vartyogása.

Vénus Aszszony szinte e' vidéken jára,
Prédát keresgetvén fiának nyilára,
Martzalt, vizi Istent, látván, hogy ott fekszik,
Magában leg ottan imígyen eskűszik:

---

¹ Teli Martzalsággal ez a' vidék, és tavasszal kivált minden-felé nyargal.

Eküszöm Egekre, a' Nagy Jupiterre,
Földre, levegőre, és a' mély tengerre,
Hogy bátor Nagy Isten az itt fekvő Martzal,
Úgy meg lágyúl szíve, mint a' nyálas patzal.

Ámbár kemény jéggé válik gyakran vize,
Játékot űz vele ma szerelem' tüze! -
Mondta, és kis fattyát e'képen szállítja:
Van e nyíl tegzedben? van, felel, 's mutatja.

Noszsza fiam szegezz egy nyilat szívének
E' rekettye alatt Martzal Istenének;
Sebhedjen nyiladtól, érezze hatalmát,
Ha jól el találod, adok egy pár almát.

A' bodri kis fattyú néki vonja íját,
És olly szerentsésen ereszti a' nyilát,
Hogy egy lövésére sebet ejtne szívének,
'S álmából ébredne egy nagyot ptrüszszenvén.

Vénus Aszszony tőle száz lépésre menvén,
Martzalnak a' sebet nevetve nevelvén:
Rába víz Kis-Aszszonyt feléje idézi,
A' szerelem' nyilát Martzal jobban érzi.

Ez hogy sáros testét Rába ne útálja,
Tiszta vízbe ugrik, gatyáját le tolja,
Meg ferdik, szél támad, el viszi gatyáját,
Neveti Kupídó, 's Vénus e' prédáját.

Vénus ezt a' gatyát a' réten el fogván,
Halas tóvá tészí vizzé változtatván;
Vizzé vált két szára, sziget az ülete,
Madzagot kákóból mutat kerülete.

Martzal a' Rábával ott meg ismérkedvén,
Tsak hamar egymással szövetséget tévén,
Tőle hogy el nem áll, erősen fogadja,
Hol tsak lehet magát oldalához adja.²

A' tett alkú után fut Martzal szárazra,
Keresi gatyáját tél túl, jobbra, balra;
Látja, hogy tóvá vált, szégyenli a' dolgát,
S a' tóba ugorván fedezgeti magát.

Szomszéd Tölgy-fa ágon gerlitzék nevetik,
Körös körül egymást a' sártsák kergetik,
Jönnek nagy sereggel vad rétzék el lepik,
Szárnyokkal tapsolván kedveket hirdetik.

---

² Mindenütt egymás mellett folynak, és hol a' Rába a' Martzalba, hol ez a' Rábába szakadoz.

Martzal zöld kákóból gatyát köt magának,
Rendbe szedi szálát sásos szakállának,
Szép hosszú palástot nádból tűz hátára,
'S úgy akara térni vissza határjára.

Míg el készül Martzal, Vénus két hattyúját
Hintójába fogván, úgy rendeli útját,
Hogy mikor a' tóból Martzal ki sietne,
Ő vízi pompával eleibe menne.

Vizi kis tsigákkal fel ékesült haja,
Melyén játszodozó tsipkéinek habja,
Szép kerek artzája, szeméinek színe
El árulták mindjárt két hattyú kit vinne.

Ne-is tagadd, mondja Martzal a' Vénusnak,
Te vagy eredete, 's oka e' játéknak,
A' mellyet most velem játszani akartál,
Mikor a' Gatyámtól furtsán meg fosztottál.

Nebet Vénus, mondván, én vagyok, ha bánod,
Többször-is szolgállok, ha talám kívánod;
Örülj, hogy most egyszer meg mostam gatyádat,
Tiszta tóvá tévén hináros posványod'.

Méltán-is örülhetsz Martzal e' Tréfámnak,
Tsak hogy a' szerelmét meg nyerted Rábának,
A' ki vízi Nimfák közt tekintetesebb,
'S házasságod véle leszsz nevezetesebb.

Mondta ezt, 's hattyúi el vivék nevetve,
Martzal-is útjának esett nagy sietve;
'S így e' Tó' szülői Martzal és a' Rába,
Gatya-tó' szülésén Vénus vólt a' Bába.

**GÚNYOLÓ,
'S MÁS
VÍG ÉNEKEK.**

I. ÉNEK.

TÖBB KOSARAKAT OSZTOGATÓ SZÉP LEÁNYRÓL.

Szép tavaszi Rózsa Virág,
Szép Flórának Leánya!
Téged kedvel egész világ,
Kertek' Isten Aszszonya!
Virágok közt te vagy első,
Hozzád hajlik minden kéz,
Termetedben könnyen felső,
Minden szem te reád néz.

Hozzád képest mi Nartzizus?
Mi violák' serege?
Néked enged Hiatzintus,
'S Tulipányok' fellege;
A' lilium fejét hajtja
Te előtted, 's halavány;
Százszor-széppel azt kiáltja,
Te vagy leg szebb ragyogvány.

Maga Vénus nem lehet szebb
A' te kerek artzádnál,
Gyöngy ajakod kellemetesebb
A' szép piros hajnalnál.
Mézét róla szedegethet,
Ki az édest szereti,
Véle Ámor enyelegethet,
Ha kezére veheti.

Mint a' nap-fény felyűl mülja
A' tsillagok' fényeit,
Úgy te artzád győzi 's dúlja
Több virágok' mezeit.
Oldalt nyíló két bimbótskád
Mosolyodva domborúl,
Lator két kis szomszédotskád'
Látván a' szem rá borúl.

Egy nagy panasz vagyon még is
Ellened, 's szépségedre;
Agarkodik Föld-is, Ég-is
A' te keménységedre.
Hogy meg szúrod kérőidet
Tövised' hegyeivel,
El ereszted nézőidet
Szívek' nagy sérelmivel.

O szép Rózsa mért kevélykedsz
Annyira szépségeddel!
Égő szívnek nem kedveskedsz
Meg kedvelt vér színeddel!
El kergeted nézőidet,
Mintha tudja mi vólnál?
És meg veted kérőidet,
Mintha rózsa maradnál.
El hidd Rózsa nem sokára
Le hull vídám leveled!
Apad artzád sok rántzokra,
Meg kopaszúl a' fejed;
Mert virág vagy, és üdővel
Rózsa virág te nem lész,
Egymást úzó esztendővel
Ékességed mind el vész.

II. ÉNEK.

A' FESTETT ARTZÁKRÓL.

Mit láthat most többször a' szem,
Hogy sem festett artzákat,
Festi magát a' fejér Nem,
Mutat pipats pofákat;
Van kelete a' börsönynek,
Templomban-is árúlják,
Szemre vetik az Istennek
Teremtését, 's vádolják.
Eddig véle vagy falakat
A' kép-írók festettek,
Vagy faragott törzsök fákat
Mesterséggel színeztek.
Nem fal, nem fa, nem a' vászony
Nyel most annyi festéket,
A' pirosra festett Aszszony
Fáraszt mennyi kezeket.
A' szemérem, 's ártatlanság
Míg e' Nemben virágzott,
Még tisztesség és jámborság
Szűz szívekben lakozott:
Untig pirúlt az artzájok
Egy szemtelen szóra-is,
És szemérmes szép rózsájok
Kész vólt kelni hartzra-is.

De mióta a' fejér Nép
Szemérentől bútsút vett,
A' szemtelen 's parázna pép
Ő szívekben fészket vert:
Természetnek szép rózsája
Nem jön elő, nem pirúl;
'S hogy pirúljon a' pofája,
Festő kézre már szorúl.

A' mint élnek most sok Dámák,
Képeket tsak fonnyasztják,
Tündöklöttek mint a' pávák,
Rózsájokat hervasztják;
Üdö előtt el sárgúlnak,
Gyöngy színeket el vesztek,
Fertelmesen meg rútválnak,
Élő sírba temetik.

De mivel hogy ég még benne
A' parás tűz, élesztik
A' sárga színt, kit meg vetnek,
Lángos tűzre ébresztik,
Hogy a' férfi rájuk nézvén,
Még tovább-is kedvellje,
Szép színekre tekéngetvén,
Szerelmesen ölelje.

Én erre a' férfaknak
Igen jó ízt kívánok!
Tsak néki az al-artzáknak,
Egygyet még-is mondhatok!
Vigyázzanak, hogy a' szájok
Jól ne lakjon festékkal,
Tsókot osztó két ajakok
Meg tsalatván ezekkel.

Ha illy képet akarsz nyalni,
Siess a' kép-íróhoz,
Szebbnél szebbet fog mutatni,
Szorítsd azt ajakodhoz;
Mert a' festett Aszszony' szépe
Tsak olyan, mint koporsó,
Fekszik alatt otsmány képe,
Szebb a' mázolt szép korsó.

III. ÉNEK.

A' BÚBOS, és KALAPOS FEJÉR NEMRŰL

Nyilván ki dült két sarkából
A' világnak tengelye,
El távozott a' nyomából
Égnek 's Földnek ó helye!
A' Frantzia Ország' szele
Magyarnál-is bőven fúj,
Mirigyével szíve tele,
'S köntösébe bele búj.

Vesd szemedet egy leányra,
Méreg nélkül ha vethedd,
Erről fordítsd az Annyára,
És ezen-is meg sebhed.
Nézd búboknak újítását,
Hogy viselik fejeket,
Mindennapi változását,
Mellyben török eszeket.

Hajdan rajtok látott a' szem
Szép gerezdes fejkötőt,
Fátyolt viselt a' fejr Nem,
Gyöngy, és gyémánt reszketőt.
Most tsak búbnak van kelete
Külömb-féle formákban,
Változásnak nints szünete,
Gyönyörködnek azokban.

Egy nap a' búb tornyos, magas,
Nem érnéd el lajtorján,
Más nap lapos, ágas, bogas,
Mint leveles bojtorján:
Hol varsával vetekedik
Hosszúsága, hol kurta,
Hol az Égnek emelkedik,
Hol tetejét le gyúrta.

Minden módból már ki fogyván,
Nézd búbokat el vetik,
Nagy kalapot fejre rakván,
Férfiakat követik.
De valamint útalatos
Lenne férfi a' búbban,
Úgy lány 's Aszszony gyalázatos
Férfit illő kalapban.

O ha tudnák, mért bolhások,
'S a' pendelyt mért viselik;
El múlna a' vágyódások,
Mellyben kedvek most telik.

A' kalapot férfiaknak
Hagynák, 's nem irigyenék,
És magokat Aszszonyoknak
Tartván, ezt szégyenlenék.

A' kalap a' férfiakat,
És nem Aszszonyt illeti,
Ha látsz benne Aszszonyokat,
Nyelved e' szót teheti:
Boldog Isten! mire jutánk,
Ím' a' tehén üz bikát,
Nemünkben hogy változhatánk?
Kantza hágja ménlovát.

IV. ÉNEK. A' BUFFÁNROL.

Vajki bolond most a' világ,
'S mindenkor-is az marad,
Fogy naponként mint a' virág,
'S azt gondolja, nem hervad;
Az akarna mindég lenni,
A' mi talám egyszer vólt,
Betsületben fenn maradni,
Bator immár az meg hólt.

Vólt világon, nem mondom hol,
Egy gyönyörű Kis-Aszszony,
A' nevéről halgat a' toll,
Mert leány vólt, és aszszony;
Szüzességét el vesztette
Ott, a' hol nem kellett,
Sok ideig el hímezte,
'S addig, a' míg lehetett.

Érzett ugyan szorongatást,
De senkinek nem mondta,
Renden kívül sok fő-fájást,
És ezt-is el titkolta.
Gyomra rúttól keveredett,
A' tsömörre rá fogta,
Fájt a foga, pöködezett,
A' mérges tsúszt vádolta.

Nót a' hasa, üdő múltván
Nevedett a' fattya,
Mondja szegény szomorkodván,
Majd más szem-is láthatja!
Mihez kezdjen? a' szoknyáját
Bó Buffánra rá tűzi,

Pendelyének vitorláját
Meg tágítván fel fűzi.
Így kuksolt a' Buffán alatt
A' fattya míg meg nem ért,
Így lappangott a' kis falat,
Míg ottan ő meg nem fért.
E' vólt első, ki viselte
A' Buffánt, 's tág harangot,
Más ezer-is most fel vette,
Ki szereti a' rangot.
E' szép köntös a' Dámáknak
Mostan az ő tzimerek,
Melly vólt előbb tsak kurváknak
Palástok, és rejtekek.
Most-is sokan el tagadják
Benne gonoszságokat,
Meddig lehet el titkolják
Terhes Aszszonyosságokat.
Egy Aszszony egy egész végbe
Kész bé bújni, puffadoz,
Harmintz-három selyem réfbe
Jár utszákon, vigadoz;
A' gyerek ha kiáltna is,
Nem hallatnék lármája,
Olly bő, olly tág, olly rakva-is
Az ő redős szoknyája.
De már bátran ki bújhattok
Dámák ez öltözetből,
Mellyben tsak nem meg fúltatok,
Merő kevélységtekből;
Mert a' Buffán nem módi már,
'S a' konyhán-is viselik,
Pintér, Varga, бүdös Timár
Evvel Aszszonyt tisztelik.

V. ÉNEK.
A' DAJKÁKRÓL.

Nem módi most az Anyáknál,
Hogy szoptassák fiokat;
Vétek lenne a' Dámáknál
Tsötstsel tartni lányokat!
A' szülést-is, ha ki telnék,
Bíznák más Aszszonyokra,
Betsülettel meg fizetnék,
Nem tekéntvén károkra.

Ellenkeznek természetnek
Törvényével mind ezek;
Újat vonnak az Istennek
Végzésével ilyenek;
Mert az Isten, és természet
Tejet tsötsben önt azért,
Hogy táplálja a' gyermeket,
'S ne aggódjon Dajkáért.

Más állatok ordítanak,
Ha kölykeket el vesztek,
De a' Dámák sínak rínak,
Míg más ölben nem teszik:
Hasonlók a' Strutz madárhoz,
Melly tojását el hagyja,
Lásson a' nap tojásához,
Vagy nem, e' már nem gondja.

Míg méhekben van, 's nem látják,
Mint Pelikán fiait,
Ön vérekkkel táplálgatják,
Apolgatják magvait;
De ha egyszer ki jön kasból,
El fogják a' tejeket,
Dajka kézre száll a' hasból,
Így meg vetik véreket.

Ha a' Dámák kis kutyára
Szert tehetnek, szert tesznek,
Mit nem kötnek a' nyakára?
Velek hálnak, és esznek;
Törpe kutyák a' szobában
Ugatnak, és vizelnek,
De a' gyermek' sírásában
A' Dámák részt nem vesznek.

'S ki a' Dajka? úgy e gyakran
Egy meg esett rossz Aszszony;
Bitang ringyó, és uratlan,
Mert nem-is vólt Menyaszszony;
Hanem talám kotsisoknak
Egy petákos ágyasa,
Bástyán járó katonáknak
Ingyen dábó zsoldosa.

Mi hasznatok leszen ebből?
O fél Anyák! hanem hogy
A' rossz Dajkáknak véreből
Gyermekeitek majd el fogy.
Természetet vérből szopunk,
Minden bölts ezt úgy tartja,

Hogy ha romlott Dajkát tartunk,
Magvunk utóbb síratja.

Tám Nemes vagy? de Sáránál
Tsak nem vagy te nemesebb:
Rebekkánál, és Annánál
Vérben tekintetesebb:
Sára még-is Izsák fiát,
És Jákobot Rebekka,
Sámuel-is Isten' Papját
Önnön Anya szoptatta.

Azért most a' paraszt gyermek
Jobb, és engedelmesebb,
Azért testek, lábok, szemek
Sokkal egészségesebb;
Nints ezek közt annyi fekély,
Fene, 's otsmány sennyedék,
Mert értékek minthogy tsekély,
Nintsen Dajka toldalék.

Ha Dámának nintsen teje,
Vagy gyenge, és erőtlen,
Akkor magzat Dajkát fejje,
Nem ellenzi az Isten;
De tsak azért, hogy artzája,
És bőre igy nem hervad,
'S fel ne költse a' lármája,
Átaljában nem szabad.

VI. ÉNEK. A' GYŰRŰK' SOKASÁGÁRÓL.

Gyűrű eddig embereknél
Egy olly jelnek tartatott,
Melly két szabad személyeknél
Két szívt öszve forrasztott;
Jel vólt, mellyel el jegyzette
Férfi a' lányt magának,
És a' lány-is le kötötte
Férfit hites társának.

A' tsötsös lány tudja eztet,
És a' gyűrűt szereti,
Szerelemre emlékeztet,
Veszi a' hol veheti;
'S ha nints-is még, ki ő véle
Gyűrűt váltani akarjon,
Reménl mindég, leszsz a' féle,
Ki beléje akadjon.

Ha tám Barát jön közikbe
Alamizsnát kóldúlni,
A' lány tsorda fut izibe,
'S kész utánna tódúlni;
Gyűrűt kér az egy tojásért,
Mellyet a' szatyorba vet,
Gyűrűt egy marok búzáért,
Mellyet zsákba töltöget.

Ha kér a' lány, kész a' Barát
A' tsuklyáját emelni;
Próbálgatja rendre újját,
Mellyik fog rá illeni.
A' lány szépen meg köszönnén
Kezét tsókkal illeti,
Tetszik gyűrű, azt remélnvén,
Hogy majd hasznát veheti.

A' gyűrűknek nagyobb diszi
Van a' Méltóságoknál,
Láthatja ezt, ki nem hiszi,
Nagyobb fényű Házaknál;
Tíz újjokon jádzik tüze
A' szép, 's drága köveknek,
Kettőt, hármat egyre fűze
Kevélysege ezeknek.

Eddig ember' újjainak
E' vólt a' nevezete:
Elsőt mondtunk öreg újnak,
Tetűt, bolhát ölhete;
A' másikat mutatónak,
Ember ezzel mutogat,
Harmadikat tisztítónak,
Mivel holmit tisztogat.

A' gyűrűnek negyedikét
Rendelte a' régiség,
A' fülünknek ötödikét
Szánta vólt a' bölts vénség;
'S a' mint régent a' negyedik
Tsupán gyűrűt visele,
Úgy fülünkéből az ötödik
Sok piszkot ki emele.

Nints most újjak közt külömbség,
Módi öszve zavarta,
Egygyül egygyik a' kevélység
Sok gyűrűkkel meg rakta;
Mellyik másik nem tudhatjuk,
'S mi tisztre van rendelve,

Gyűrűs újjal tisztogatjuk
Holmit regvel fel kelve.

A' mióta gyűrűk' száma
Így el hatalmaskodott,
Hívtségéből nem egy Dáma
Tellyesen ki maradott;
Mert egy gyűrű egy Urához
Kötötte vólt szerelmét;
Most mivel több, a' farához
Hátra veti félelmét.

VII. ÉNEK.

A' BÚBOS LEÁNYOKRÓL.

Vóltak Anyák, hol? nem mondom,
Kiket több lány gyermekkel
Áldott Isten, mi én gondom,
Hogy nem igen szépekkal;
Fel serdülvén, nevednek,
Annyok' tolla ki veri,
Ide 's tova el vitetnek,
Hogy meg kérje, ki meri.

Nézik őket több legények,
Szereztenek sok felé,
De lám mivel hogy kevélyek,
Sietnek vissza felé;
Szegény nem kell, a' gazdagok
Másutt szebbet találnak,
Légyen bátor több asztagok,
Tőlök vissza hátrálnak.

Szegény legény ha búbjokra
Teként, mindjárt meg retten;
Gazdag ha néz artzájokra,
Mondja: verje meg Isten!
Szegény füstös konyhájába
A' nagy búbot nem viszi;
Gazdag szép palotájába
Szebbet keres, azt veszi.

Így el telvén több esztendő,
A' búbos lány lány marad,
És bátor férjhez menendő,
Semmi kérő nem fárad:
Mint a' túró a' vindölybe
Soká állván penészt ver,
Ugy a' vén lány a' pendelybe
Szerentsét vár, és nem nyer.

Még-is Anyja hogy ne tudja,
    (Mindég avval kérkedik)
A' sok közül kinek adja,
    És abban kevélykedik.
Hogy azt várja lány' számára,
    Ki ad nagyobb mőringot;
Várd tsak majd leszs, ki hátára
    Rak ezer farmatringot.
Így rontják el most sok Anyák
    Lányok' szerentséjeket,
El ijesztvén kevély Banyák
    Azoknak kérőjüket;
Kik ha talám nem viselték
    Vólna a' búb-tornyokat,
A' legények sem gyűlölték
    Vólna úgy meg lányokat.

VIII. ÉNEK.

AZ ALA-DUBITZA NEVEZETŰ PÁNTLIKÁRÓL.

Nem vágnak úgy katonáink most a' Török zászlókra,
Nem e1 fogott Bég-Bassáknak három, négy lófarkokra:
Mint vágyódik fejer népünk ismét az új módira,
Az újságot a' fejer Nem meg kedvelte annyira.

Eddig ruhák' szülő Anyja vala Páris Vároosa,
Minden bolond öltözetnek nagy haszonnal árosa;
A' tzipellő nem vólt helyes, ha tsak ott nem varratott,
A' ruha nem kellemetes, ha ottan nem szabatott.

Páris után nem sokára már szebb vólt a' Londrai,
Semmi nékik úgy nem tetszett, mint a' szép Ángliai;
Útálatos vólt a' tshipke, mellyet itthon kötöttek,
Vastag minden-féle Batisz, mellyet másutt nem szötek.

Ezt-is hamar meg útálták, Szultán ruha állt elő,
De mivel hogy meg tiltatott, meg szűnt, mint forgó szellő;
Most a' Török háborúval, széles új pántlikával
Pipeskednek, mert az üdő most így hozza magával.

Kezünkhez jött *Szabáts*, *Nóvi*, és a' Török *Dubitza*,
Fejer nép-is visel újjat, 's neve *Ala-Dubitza*.
Prédikállna bár ellene, 's ha élne a' Kertitza,
Ki nevetné, és viselné Bétsben még-is Katitza.

Ez új széles Pántlikára mód nélkül nagy vágyódás,
Mi egyéb a' fejer népben, hanem Isten-bántódás;
Mintha azért adta vólna *Dubitza*t a' kezünkbe,
Hogy pántlikás zászlót hordjunk, 's éljünk kevélységünkbe.

Mert tám azért önti vérét annyi sok Keresztyénség,
Hogy nőjön a' fejez nemben a' puhaság, 's kevélység?
Hamuval kék engesztelnünk Istent a' bűneinkért;
'S mit várhatunk? azt hogy meg ver, 's verhet kevélységünkért.

Ha több adót kér a' Tsászár Török ellen hartzolván,
Morog a' nép, 's az Aszszonyság, hírét, nevét kontzolván;
De tsak kérjen, míg ki telik tőlök *Ala-Dubitza*,
Mindég adhat, és adjon-is nagyobb adót Katitza.

IX. ÉNEK.

A' GALAMBRÓL, és A' HOLLÓRÓL.

Noé az ő bárkájában
Mint kis Király úgy vala,
Nyóltzan vóltak udvarában,
Más ember mind el hala;
A' sok barmok környül állják,
Szelíd, és vad állatok,
Szabadítójoknak vallják
A' Hollók, és Galambok.

Noé vélek parantsolván,
Ki küldi a' Galambot;
Maga kezével ki nyitván
A' bárkán az ablakot;
Mondja: nézd meg, ha dagad e
Most-is vizek' özöne?
Hozz hírt, 's vizsgáld, ha apad e?
'S látszik e már föld' színe?

A' gyors galamb ki repűlvén,
Sehon nem mulatozott,
Mindent hamar meg tekéntvén,
Illy szomorú hírt hozott:
Uram! sehol a' lábomat
Szárazra nem tehettem,
Öszve tsapván a' szárnyomat,
Hozzád vissza repültem.

Ki megy megint, és repdezvén,
Már zöld ággal tér vissza,
Nagy örömmel azt hírdetvén,
Hogy a' vizet föld iszsza;
Így el-is ment, vissza-is tért
A' galamb, mint hív szolgál,
Nem mulatott a' hasáért,
Mert siető vólt dolga.

Vajki nagyon különbözött
A' holló a' galambtól!
Ki hogy egyszer el költözött
Mint galamb a' bárkától:
El felejtven követségét,
Mellyre Noé küldötte,
Úzvén üzte feslettségét,
'S maga hasznát kereste.

Holló látván sok testeket,
Mellyek vízen úszkáltak,
Azokra száll, sok szemeket
A' körmei vagdaltak;
Éles orra a' dögöknek
Esett, bélét ki húzta,
A' prédának, 's vendégségnek
Örült, hasát hízlalta.

Illyenek most Udvaroknál
Sok Nagy Tisztek, 's Udvarlók,
Hollók laknak Nagy Uraknál,
Éhesek, és fondorlók;
Kik ha talám ki küldetnek,
Hogy meg nézzék javokat,
Ottan mást nem tselekesznek,
Hanem töltik hasokat.

Töltik szegény jobbágyoknak
Ki vájván a' szemeket,
Töltik árva Magzatoknak
Körömsélvén pénzeket;
Ne tsudáld ezt, mert Uroknak
Szemét elébb ki vájják,
'S így hollókat ők hollóknak
Nem isméri, nem tudják.

X. ÉNEK.

JOBB AZ URAKNAK, HA A' TISZTJEIK NEM EGYGYEZNEK.

Jaj Uraknak, ha a' Tisztek
Nálok egygyet értenek!
Mert azok közt el fogy lisztek,
Pénzek, és más mindenek;
A' Tiszteknek egygyességek
Gyakran abban egygyez meg,
Hogy fondorló mesterségek
Az Urakat foszsza meg.

Hol a' Fő Tiszt Tisztartókkal
Titkos szövetséget vet,
Hol Tisztartó Számtartókkal,
'S Ispányokkal frígyet tett;
Nints itt hiba, és ha van-is,
Az úgy el temettetik,
Hogy a' nyilván való kár-is
Haszon-színnel festetik.

Ha tart a' Tiszt Tiszt-társától,
Fél az lopni, 's kárt tenni,
Mert fél el árulásától,
'S hivatalból ki esni;
Nagy Kontrallór Tisztek körül
A' kis egyenetlenség,
Az okos Úr ennek örül,
'S jobb-is, mint a' békesség.

Ha a' föld a' szántó-vassal
Több felé nem hányatik,
Ha az eke-fordúlással
Két-felé nem szántatik:
Nem sok búzát arat ott kéz,
Pörjét, hitvány gyomot hoz,
Szemből, midőn e' földre néz,
Könyvet fatsar, bút okoz.

Lám vad, 's szelíd fáknak ága
Ellenkeznek egymással,
A' gyümölsök még-is drága
Őszve forrván óltással.
Erre Urak tekéntsenek,
'S ha Tiszt Tiszttel nem egygyez,
Mindég inkább örüljenek,
Hasznot nékik ez szerez.

XI. ÉNEK.

AZ OKOS KÉSEDELMESSÉG JOBB A' TANÁTSTALAN SIETÉSNÉL.

A' Borotzk, és Mandola-fa
Alig hasad ki-kelet,
Már virágját fitogatja,
Örül győzván a' telet:
'S ím' gyümöltse' reménységét
Gyakran egy dér el veszi,
Szép virágzó kevélységét
Egy hó-harmat le teszi.

A' szeder-fa mind ezektől
Magát különbözteti,
Soká tartván a' hidegtől,
A' melly el emésztheti;
Hajt későbbben, de bimbója
Mikor egyszer fakadoz,
A' szem látja, hogy tsomója
Levélt, 's gyümölsöt-is hoz.

Ez a' képe, és példája
Egy bölts igazgatónak,
Illy renden áll a' szénája
Okos kormányozónak;
Nem siet ez Borotzk-ággal,
Jól ki főzi, hová lép,
Okossan hajt szeder-fával,
A' gyümöltse így leszsz szép.

XII. ÉNEK.

A' HIRTELEN VALÓ FELEMELÉSRŐL.

A retek nem kellemetes,
Egy holnapig ha nem nőtt,
'S ím' a' gomba tekéntetes,
Bátor tsak egy éjjel jött.

XIII. ÉNEK.

VÍGASZTALÁS.

Hogy alacsony, és meg vetett
A' te sorsod, mért búsúlsz?
Más hogy póltzra emeltetett,
Panaszokra mért indúlsz?
Nagyoknak nagy veszedelme
Tágítson a' szíveden,
A' józan ész, és az elme
Nyúgosztaljon helyeden.

Lám a' kövek, mellyek Égben
Formak öszve, tornyokat
Ütni szoktak, mert felyhőkben
Emelik a' nyakokat:
Lám madár-is fenn repdezvén,
Magas ágra ha fel száll,
Enyv-veszszöbe keveredvén,
Földön gyakran helyt talál.

XIV. ÉNEK.
VÉNUS MIÉRT TENGER' LEÁNYA?

Vénust, úgy mint Tenger' Lányát
Írja le a' Régiség;
Szerelemnek e' szép Annyát
Vízből szüli Böltesség;
Ellene mond, a' ki tüzet
Tapasztalja szívében,
Ellene mond, hideg vizét
Ki nem érzi semmiben.

Benn van ugyan Tenger' sava
Vénusnak szerelmiben,
Benn- haboknak tajték hava
Ő gyönyörűségiben;
Mert mint Tenger szív-is habzik
A' keserű nedvek közt,
Hol nevet, hol síránkozik
Egymást verő habok közt.

Még-is talám nagyobb tüze
Van Vénusnak, mint sem hogy
El olthassa Tenger' vize,
Bátor soha el nem fogy;
Mért írta hát a' Régiség,
Hogy ő Tenger' gyermeke,
Mért költötte a' Böltesség,
Hogy vizeknek remeke?

Halljad okát: kit bújaság
Vénus' gyermekévé tesz,
Sok ott mindég az adósság,
Pénzt, és mindent elő vesz;
És valamint folyó vizek
Mind Tengerbe sietnek,
Úgy vagyonok, 's minden pénzek
Vénus után igetnek.

A' bújáknak bő kezeket
Folyó vízhez nem tehedd,
Ő nagy vesztegetéseket
Tsak Tengerben képezhedd;
Mennél nagyobb Tenger' öble,
Az annál több vizet nyel,
Mennél kedvesbb Vénus' keble,
Annál nehezebben tel.

E' világnak fösvenységét
Még tsak Vénus győzte meg,
A' bújáknak nagy bővségét
A' szerelem szűrte meg:

Példánk ebben a' tékozló
Fiú' tselekedete,
Példánk mindent el pazérló
Otsmány búja élete.

Alig indúlt Vénus után
Ez a' Fiú, éhezett,
A' szerelem' dühös útján
Makra szorúlt, azt evett;
De a' makkot nem a' Tölgy-fa
Rázta talám szájába,
Hanem Vénus, 's a' Mirtus-fa
Tömte éhes torkába.

Vénus tehát az a' tenger,
Mellyben midőn hajózik,
El vész szám nélkül sok ember,
Szegénységgel bajlódik;
Ki Tengerben gyöngy után jár,
El veti a' ruháját:
Hol a' Vénus, ott a' nagy kár,
'S még neveti a' baját.

XV. ÉNEK. **A' BOR NÉLKÜL FÁZIK A' VÉNUS.**

Ha a' Vénus a' Tengernek,
A' mint irtuk, leánya,
Hogy lett tehát a' szőlőknek,
'S bornak kedves Aszszonya?
Talám hideg ott Vénusnak
Az ő vére, szerelme,
A' hol tőle a' Bakkusnak
El távozik kegyelme?

Úgy van! mint az Ostrigában
A' tzitrom-lé levet hoz,
Úgy e' Tenger' leányában
Bor ha bőven harmatoz,
Fel for benne, szívét hánnya
Szerellemmel lángodoz,
Bátor Tzigány azt sem bánnya,
A' kivel ő mulatoz.

Bizonyítja eztet Lótnak
Nevezetes esete,
Két meg indúlt leányának
Szörnyű tselekedete;
Kik hogy borral jól tartották
Az ő édes Attyokat,

Vénus' tüzét fel gyújtották
Benne, 's szültek fiaikat.
Mint a' víz, ha tűznél fel forr,
Kezedet meg égeti,
Úgy a' Vénust a' sok jó bor
Éleszti, serkengeti:
Akár osztán onokának
Tartsák azt, ki születik,
Akár mondják bár fiának,
Ezt fejekből ki vetik.

XVI. ÉNEK.

NEM KELL EGÉSZEN EL RONTANI, A' MIT MEG LEHET ORVOSOLNI.

Hová lenne most az ember,
Ha nem ülne hajóra
Azért, hogy több gallyát tenger
Vitt már köre, 's karóra?
Hajó-törés veszedelme
Kereskedőt arra visz,
Hogy nagyobb leszsz a' figyelme,
'S kő-szirtoknak ő nem hisz.

Hová lennének? katonáink
Ha egyszer meg veretvén,
Velek ágyúk, és puskáink
Némúlnának szégyenlvén?
Hadi vezér meg újítja
Többször az ő tsatáját,
A' hol vétett, meg jobbítja,
'S helyre hozza hibáját.

Föld indulás után Város
Újra meg építtetik;
Ház, melly vala tűztől káros,
Azért nem pusztíttatik;
Halász hányszor föltozgatja
Szakadozott hálóját?
Vadász többször igazgatja
El nem sülő puskáját.

Szemét Dávid ki nem szúrta,
Hogy másét meg kíváná,
Hanem könyvel mosogatta,
Undok bűnét meg báná;
'S mért akarsz te fegyvereddel
Mindent mindjárt ki vágni?
'S ha nem egygyez törvényeddel,
Gyökerestől ki hánni?

Lám Isten-is meg tiltotta
    Ádámnak az alma fát,
Mellyet ő hogy meg kóstita,
    Vevé szententziáját.
Azért még-is nem vágatta
    Ki Isten az alma-fát,
Hanem mellé állította
    A' Kerubim istrázsát.
Míg bűnt lehet orvosolni,
    O Világnak Nagyjai!
Tanúljatok nem rontani,
    Így lésttek Ég' Fiai!
Keménységgel a' kegyesség
    Meg foghat, fogjon kezét,
Távúl légyen kegyetlenség,
    Gyógyítani míg lehet.

XVII. ÉNEK.

SENKIT MEG NE VESS AZÉRT, HOGY TEHETETLENNEK NÉZED.

Egy kis Mogyoró-fa ágánál
    Mi lehet erőtlenebb?
Alatsonabb minden fánál,
    Kissebb, tehetlenebb:
A' gyermekek ha rá mennek,
    Hajlik török láb alatt;
Melly gyümölsöt róla szednek,
    Fogat rontó kis falat.
Ímé még-is a' melly botot
    Gyökeréről metsz a' kéz,
Rettent gatyát és nadrágot,
    Sok szem reá félve néz;
Tekéntetet ad Bírónak,
    Mikor kezén viseli,
Betsületet a' Káplárnak,
    Köz-nép azért tiszteli.
Ha az ágát tűz emészti,
    ' S mesterséggel porrá leszsz,
Porból magát fel éleszti,
    Rettenetes erőt vesz,
Menydörögvén az ágyúkból,
    Bástyát, Várat öszve dönt,
Fel lobbanván a' puskákból,
    Hartzolásban sok vért önt.

Ez a' képe sok embernek,
Kiktől épen nem tartunk,
Mi ítéljük erőtlennek,
Semmit benne nem látunk:
Még-is gyakran, ha erőt vesz,
'S porból magas póltzra hág,
Nagyokon-is nagy boszszút tesz,
Mindent nyakba, főbe vág.

XVIII. ÉNEK. AZ ÁLNOK SZERETŐNEK MEG ISMÉRÉSE.

Távozz álnok el én tőlem!
Útál testem, lelkem, bélem!
Hasztalan beszélsz,
Nagy bennem a' félsz,
Már nem hihetek!
Gyomort kever a' beszéded,
Tsunya a' hizelkedésed,
Tsak menny, másutt körmösködjél,
Kihez tetszik, dörgölődjél;
Én bennem nem kapsz,
Se többször nem tsalsz,
Maradj magadnak.

A' madarat a' tollából,
Ravasz rókát a' farkából,
Embert szavából,
Nyelv-járásából
Kell meg ismerni.
Ismérlek már o jó madár!
Külső-képpen fénylő bogár;
Szembe mindég hizelkedtél,
Hátom megett ki neveltél,
Én bennem nem kapsz,
Se többször nem tsalsz,
Maradj magadnak.

A' sok mézes ajánlásid,
Kötve kötött fogadásid
El ámítottak,
És arra bírtak,
Hogy szeretnélek;
Mint a' pók a' rózsát nyaltad,
Mellyből tsak a' mérget faltad,
Nékem hálót így kötöttél,
Én bennem nem kapsz,
Se többször nem tsalsz,
Maradj magadnak!

XIX. ÉNEK.
EGY MÓD NÉLKÜL TOBÁKOLÓ NAGY ORRÓL.

Tsak egy gyomort az embernek
Adott eddig természet;
Egy-is elég az éhesnek!
Mivel annyit emészthet,
Hogy annak bé töltésére
Majd vagyona sem elég,
Mert az étel' főzésére
Benne mindég nagy tűz ég.

Hát a' ki egy gyomrotskát-is
Tsak aliglan táplálhat:
Gyomra mellett ha orrát-is
Kell táplálni, hogy állhat?
Sokan még-is az orrokból
Mostan gyomort tsinálnak,
Külömbféle tobák porból
Néki étket szitálnak.

Mint szemünket a' látásra
Teremtették az Egek,
Úgy orrunkat a' szaglásra
Rendelték az Istenek!
Mi szükség hát vendégelni
Annyi féle bornókkal?
Vagy kell, vagy nem tömögetni
Spanyol 's Brazil porokkal?

Ismérek én egy városban
Telhetetlen nagy orrot;
A' melly meg győz az Hazámban
Leg ehetősb tág gyomrot!
Orra' dombján a' bibirtsók
Mint tyúk-fiak úgy ülnek,
Szederjések, varatskosok,
Minden órán mást szülnek.

Ollyan színű a' tokmánya,
Mint a' millyen dohányt szí,
Dohányt árúl a' ruhája,
És kínjában tsak nem rí,
Hogy olly terhet tesz reája,
Mellyet alig viselhet,
Rá hullasztván a' Gazdája,
A' mit orra bé nem vett.

Ha tám el fogy piksiséből
A' dohány por, ahoz nyúl,
Posztó' körömszléséből
Az orrára sok fordúl;
A' pálinkát főző katlan
Olly bőv tsöppöt nem ereszt,
Mint ő orra, o mosdatlan
Szemet szűrő nagy kereszt!

Ha valaki bár távúlról
Nyitogatja Piksisét,
Nem tehet már szokásáról,
Jelengeti érzését;
Nem vágyik úgy jó asztalra
Gyomor, enni kívánván,
Miként sánlik a' dohányra
Az ő orra, ájúlván.

'S a' mint a' bor részezesnek
Ha torkát nem vakarja,
Úgy a' tobák nem jó ennek,
Ha tsak orrát nem rángja;
A' melly tobák bőr tokmányát
Erőssebben boszszontja,
Azt mint Égnek adományát
Ő-is inkább szippantja.

Tudják ezt már sok bótokba
A' tobákos Kalmárok,
Mit nem hintnek dohányokba?
Hogy jobb légyen vásárjok:
Üveg port-is egyelítnek
Abba, 's török borsikát,
Hogy boszszontsa az illyenek
Advas orra' két lyúkat.

Mi a' vége? meg terhelvén
Orrát, ki-is okádja,
A' mit bé vett, nem túrhelvén
Orra' lyúkja ki hányja:
Mint jég-tsapok fődél-nádról
Téli üdön függenek,
Úgy a' lékvár az orráról,
'S undok nedvek fénylenek.

Ajakára két barázdán
A' szilva-lé tsurdogál,
Sűrűn folyván, szivárogván,
Melly mind addig meg sem áll,
Míg orrának a' nád-mézét
Szája meg nem kostolja,

Akkor rántja keszkenőjét,
Törli, öszve lustolja.

Az orrának két kávája
Mint a' kémény rút, füstös;
Köz-megyének tsoroszlyája,
Szőrös, gubás, 's olly fűrtös,
Hogy gyapjából ostor telne,
Vonyogóval tépheted,
Annyi tsöpű vagyon benne,
Hogy puskádót töltheted.

Ezt én látván, természetét
El annyira útáltam,
Hogy orrának tekintetét
Undorodva átkoztam;
'S annak tisztogatására
Kertész ollót kívántam,
Tsömör' távoztatására
Kémény-seprőt fogadtam.

XX. ÉNEK. HABOZÓ SZÍV.

Nagy Isten! mit tegyek?
Vagy már mihez kezdjek?
Szánjatok meg Egek!
Két szép közt tsak egygyet
Vehetek, nem többet,
Mert egygyet, 's nem többet
Engednek Istenek!

Egygyikét szeretem,
Másikát kedveltem,
'S még most-is kedvelem.
Kereszt a' választás,
Bú a' szív-szakasztás.
Jaj nékem, két szívem,
Egytől el kell esnem.

Bát tsak választhatnék
Határt így szabhatnék
Kettőző szívemnek!
Mint a' tenger' habja
A' habokat tolja,
Ezért-is, azért-is
Nints nyugta lelkenek

O szívem' habjai,
Szélvész vitorlái
Már tsendesedjete!
És vagy egygyikének,
Vagy más szerettemnek,
Akár mellyikének
Partjára vessetek!

XXI. ÉNEK.
PANASZT TÉVŐ LEÁNY.

Mi bajod van én Húgotskám?
Szomszédságban Angyalotskám!
Fohászkodol, nints határja
Bús gondolatidnak;
Szomorkodol, nagy az árja
Könyhúllatásidnak?

Ne tsodáld a' bánatomat,
Szívem szorongatásomat,
A' szerelem gyötri szívem'
Éjjel-is, nappal-is;
Mert gátolják a' szerelmem'
Anyám-is, Apám-is.

De ezt akár mint gátolják,
Én tüzemet el nem oltják,
Ha lopva-is, ha titkon-is,
Tsak ugyan szeretem,
Meg mutatom üdővel-is,
Hogy mindég kedveltem.

Láttam én már nem egy tüzet,
Mellyet hamu el temetett,
Azért még-is tsak tűz vala
Az hamu alatt-is,
Én szívem-is eztet vallja,
Ha mindjárt vesztek-is.

XXII. ÉNEK.
KOZÁK TÁNTZ.

Nézd el Pajtás, miképpen bolondúlt meg a' Világ,
Két tántzosnak e' nagy ház se nem hosszú, se nem tág:
Férfi kezdi, Asszony nézi, míg reája jön a' sor,
Egyik járja, másik várja, már-is igen nagy a' por.

Egyik lábát magassan hányja veti a' legény,
Társá pediglen búsúl, mint kövesse azt szegény:
De tsak járja, és nem bánja, ha lebeg-is a' szoknya,
Iparkodik, pötzkölődik, szakad tzipó, harisnya.

Újít megint, keresztül szökdétsel a' Gavállér,
Tántz társától tsak hamar vissza fordul mint Tallér.
De nyomában van az Aszszony, a' Gavallért követi,
Szakad rajta selyem, vászony, még maga-is neveti.

Mond meg Pajtás, már mi ez? vagy mi-féle tánz lehet?
Azt mondják, hogy *Kozák Tántz*, nintsen rá más felelet.
Én pedig ezt szarka tántznak inkább merném mondani;
Mert ezek-is így ugrálnak, a' mint gyakran láthatni.

XXIII. ÉNEK.

A' STRASZBURGI TÁNTZNAK NOTÁJÁRA.

Bundás Getzi házasodni régen akart már,
Dudás Kati férjhez menni, 's kívánt lenni pár;
El mentek az aratásra, meg ismérkedtek.
Mások előtt ártatlanul szerelmeskedtek.
Nem kellett más közben-járó az ő szíveknek,
Tetszett Getzi a' Katinak, Kati Getzinek.

Bundás Getzi az oromján gyorsan aratgat,
Látja Katit, hogy temérdek markot hányogat;
Ez ám, mondja, a' serény lány, nékem ilyen kell,
Hallja Kati és mosolyog, hajúl alá, 's fel;
Látja Getzi a' Katinak ina-kásáját,
Köszörüli a' sarlóját, áldja munkáját.

Bundás Getzi meg szóllítja, teszi próbáját,
Dudás Kati ellent nem áll, köti a' haját,
El mennek a' Plébánushoz, ki hirdettetnek,
Kiket Isten öszve szerzett, meg-is esküsznek,
Meg jelennek az aratók, rakják tántzokat,
Irigylik a' többi lányok aratásokat.

XXIV. ÉNEK.

PÁPA VÁROSÁT DITSÉRŐ BAKONYI LEÁNY.

Bakonyi Jutka hol valál? F. Pápa városában,
Kukoritzát daráltam a' Grófnak malmában;

Bezzeg az ám a' malom,
Ehez képest mind álom,
Nints mássa Bakonyban.

Bakonyi Jutka, szépek e Pápán az új tornyok?

F. Az ország' tornyainak azok ám az Annyok;
Vetekednek felhőkkel,
A' tsillagos Egekkel,
Arany a' födelek.

Bakonyi Jutka, még azt-is: a' Templom mint tetszik?

F. Oldalai szült márvány, a' bótját most festik.
Bár tsak abba mehetnék,
Férjhez ott esküdhethék,
Be szerentsés lennék.

Bakonyi Jutka, van e még Pápán sárga répa?

F. A' piatzon át menvén, láttam, de nem szép a';
Azért nem-is kérdeztem,
Mert soha sem kedveltem,
Mit tsúfol Ked véle?

Bakonyi Jutka, mondhatsza, épül e a' város?

F. Mondhatom azt, nints ottan már egy ház-is káros,
Merő tserép födelek,
Oldalai jó kövek,
Tzifrább ám most Pápa.

Bakonyi Jutka jövel hát, lakjunk mí-is Pápán!

F. Ha el vesz Ked, nem bánom, sem Anyám, sem Apám:
Fogjunk kezét izibe,
Mennyünk Pap eleibe,
Félek ám én Kedtől!

XXV. ÉNEK.

A' KESERGŐ TZIGÁNY.

Én szegény új Polgár,
Mint lyúkból költ bogár,
Fogam' vitsorítom,
A' napnak fordítom,
Tzigányságom' szánom,
Még élek-is bánom!
Iszi, piszi kukupiszi, nadri, vadri, Dádé,
Tsádé, pádé, porvendáde, okhez, okhez Dádé!

Tzigány lányt tiltanak,
Magyarral kínálnak,
De ettől tsak Jankó
Születne, nem Rajkó,
El fogyna Nemzetem,
Régi betsületem.
Iszi, piszi kukupiszi, nadri, vadri, Dádé,
Tsádé, pádé, porvendáde, okhez, okhez Dádé!

Mint a' tsóka fiat
Szedik magzatimat,
Ki leszs már muzsikás,
Tzimbalmos, és kontrás,
Szántani nem tudok,
Más dolgot útalok.
Iszi, piszi kukupiszi, nadri, vadri, Dádé,
Tsádé, pádé, porvendáde, okhez, okhez Dádé!

Házam a' faluban,
Nints hajlék sátorban,
Nem lehet zsibákat
Lopni malatzkákat,
Oda mesterségem,
Sirasd nemzetségem.
Iszi, piszi kukupiszi, nadri, vadri, Dádé,
Tsádé, pádé, porvendáde, okhez, okhez Dádé!

XXVI. ÉNEK. **A' FÁRSÁNGRÓL.**

A' fársáangi multság
Móddal hasznos bolondság;
Fris vért hoz a' dévajság,
Ámbár nyughatatlanság;
Enni, inni, dombérozni,
Itt-is, ott-is jól lakozni.
Tuta! ra! ra! ra!

Disznót ölni, pörzsölni,
Óriáját ki vágni,
Kolbászt, májust tölteni,
Káposztára fel rakni;
Jó borotskát reá inni,
Dellest tántzba kerekedni,
Tuta! ra! ra! ra!

Ha szán út van, szánkázni,
Jó szomszédhoz el menni;
Ottan egygyet pipázni,
Uzsonnához le ülni,
Ha van kivel nyájaskodni,
Kitsinyt, kitsinyt tréfálódni,
Tuta! ra! ra! ra!

Noszsza szomszéd! hólnapra
El várlak fársángomra,
Szépen süttött pókára,
Házi vígasságomra!

Tegyük szegre a' gondunkat,
Felejsük el bú bajunkat.
Tuta! ra! ra! ra!

Nálam leszsz a' tziimbalmos,
Egész éjjel nem álmos,
Két hegedűst kerestem,
'S még bőgőt-is szereztem,
Akár lassút, akár frisset,
Jól vonnyák a' Minuetet.
Tuta! ra! ra! ra!

Ha tántz nem kell, a' kártyák
Készen várnak asztalkák,
Úlj melléjek Barátom!
Kedves drága szomszédom!
Beszéllegessünk, nevetkezzünk,
Ha veszünk se töprenkedjünk.
Tuta! ra! ra! ra!

XXVII. ÉNEK. A' VADÁSZATRÓL.

Ha bú, bánat járja szíved, az erdőre jer velem,
Komor kedved, és gyötrelmed el múlt úgy vélem.
Szóll már a' nagy kürt, elő áll a' sok ebem,
Lantos, Lámpás, Vezér, Dudás, vadász seregem.

Ím' ugatnak, ásítognak, a' farkokat tsóválják,
Nyöszörögnek a' korlátban, tsak a' jelt várják;
Menjünk, menjünk, már az erdőre siessünk,
Szabadítsuk az ebeket, egygyet fütyentsünk.

Fel emelvén egygyik lábát, huddozik a' Dudásom,
Amott neki merevedvén rakik Lantosom;
Jó jel, jó jel ez, el hidd kedves Barátom!
Még ma nyulat látunk, lövünk, előre látom.

Alig fordul egygyet kettőt Vezér-ebem, ugrik nyúl,
Nyif! nyaf! nyif! nyaf! meg kettőzi, tsak nem meg-is fül.
Vigyázz! villámlik, rövid farka, szép feje;
Szóll a' puska, fekszik a' nyúl, o be jó kövér!

Tarisznyába vessük, menjünk, a' jó ebéd otthon vár,
Egességben el hidd Pajtás nem leszsz semmi kár.
A' kis sétálás, az erdők és vadászat
El űzi a' bú bajunkat, 's igen használhat.

**XXVIII. ÉNEK.
A' TÁNTZRÓL.**

Noszsza legény a' tántzba,
Itt a' leány szedd rántzba,
Ugrasd, forgasd, mint orsót,
Köszönts reá a' korsót.
Ez az élet gyöngy élet!

A' sarkantyúd zörögjön,
Fényes patkód dörögjön,
Kezed, lábod mozogjon,
A' lejtőre hajúljon,
Ez az élet gyöngy élet!

Ahol a' szép menyetske!
Noszsza neki vén ketske!
Vond a' tántzba, jól járja,
Tarát, farát riszálja,
Ez az élet gyöngy élet!

Te-is tsípás vén banya,
Világ' meg únt Aszszonya,
Menj közikbe, vígadjál,
Egygyet kettőt ugorjál,
Ez az élet gyöngy élet!

**XXIX. ÉNEK.
A' SZABADSÁGRA TÖREKEDŐ FOGOLY MADÁR.**

Lelkes állatnak fő kintse
A' véle nőtt szabadság!
Ha nints zárja, és bilintse
Nagy benne a' vígasság.
Minden aranyt és gyémántot
Ennek árra fellyül mül,
Azért a' rab a' fogságot
Meg utálván mindent dül.

Nézz egy szabad madárkára,
Miként örül, énekel:
Egygyik ágról másakra
Szállván, néki több nem kell:
Meg elégszik a' sorsával,
Ha szabadon repülhet,
Szedegetvén a' szájával
Holmi magot, örülget.

De ha talám kalitkába
Jut a' meg tsalt madárka:
Jaj! szomorú fogságába
Le tsügg szárnya és farka.
Fel borzadott szárnya alá
Rejti, dugja bús fejét.
Látá gyakran, és tsodálá
Szemem ezt a' keservét.

A' madarász hozzá menvén
Bús álmából ébreszti,
Az evésre serkengetvén,
Válútskáját meg tölti.
De mivel hogy a' ki szabott
Eledelhez nem szokott,
Az-is, a' mit néki adott,
Új fájdalmat okozott.

Éhségében és mérgében
Ha eszik-is szemetskét,
Epét eszik keservében,
Szeme botsát könyvetskét.
Nem köszöni táplálónak,
Hogy ötet így eteti,
Hátat fordít a' rablónak,
Meg nem szelídítheti.

Ha az Úra tőle távoz,
Repülését próbálja,
Ugrik, vagdal veszsző-fához,
A' rostélyát vizsgálja;
'S ha szabadon énekelő
Külső madárt észre vesz,
A' tömlötzben szökdétselő
Szárnya, lába mit nem tesz!

Minden erőt arra fordít,
Hogy fejét ki dughassa,
Sok veszszőtskét helyből mozdít,
Hogy azt szabadíthassa:
Mert nem fogság, nem a' rabság,
A' mire teremtetett,
Aranyt érő szép szabadság,
A' mellyben neveltetett.

A'
MOSTANI MAGYAR ÍRÓKHOZ
'S KIVÁLT
POÉTÁKNAK TÁRSASÁGIHOZ.

Hát tsak igaz, hogy tsírádzik
    Hazánkban olly gyűjtemény?
Melly ki kelvén már virágzik
    Mint szép kerti szülemény.
Fut a' hire, bölts Társaság!
    Betses Gyűjteményednek;
A' bölts Vénség, 's Ifiúság
    Tapsol Költeményednek.

Őszve tsapván tenyeremet,
    Én-is velek örvendek;
'S ha halgatja kérésemet,
    Égtől áldást kérendek.
A' mi annál szükségesebb
    Mind kéz, mind ész-munkában,
Hogy avval leszsz gyümölsösebb
    Ember minden dolgában.

Mint Apolló harmatjával
    Ha kertet nem öntözi:
Úgy nem hízik munkájával
    Az ész, akár mint főzi;
Szálljon tehát Ég' áldása
    E' bölts Társaságokra!
Ne légyen e' földön mássa,
    Szálljon minden Tagokra!

A' mióta Babilonban
    A' nyelvek el változtak,
Külömb-féle tartományban
    Nemzetségek osztottak.
Nintsen egy nyelv, és nem-is leszsz
    Tsak egy hang e' világon,
Senki bizony erről nem tesz
    Se itt, sem más országon.

A' Tzigányság tsak egy falat
    Nemzetségnek tartatott,
Kemény parantsolat alatt
    Népünk közé osztatott;
'S lám még most-is a' purdéja
    Tzigány nyelven beszélget,
Meg tartván a' maradékja,
    A' mit téjjel vérbe vett.

Az Eleink Királyával
A' Tót népet el verték,
Ezt a' földet fejr lóval
El tserélték, meg vették:
Azért még-is a' Tót nemzet
Köztünk úntig povedál,
Hogy ha tsipkét, 's vásznót szerzett,
Tótikálván elő áll.

Szomszédunknak nyelvét tudni
Mindnyájunknak hasznót hajt,
De magunkét gyakorolni
Nem okozhat néki bajt;
Minden Nemzet magáén szóll,
Szóllhat tehát Magyar-is,
Németül ír a' Német toll,
'S ön nyelvemen magam-is.

A' Frantz, Anglus, 's Német nyelvet
Tudni betses Tudomány;
Tsak ne haljon meg e' mellett
Östől maradt hagyomány!
A' nyelv tartja a' nemzetet,
Azért másét tisztelem;
De szememre ki? és mit vet,
Hogy magamét kedvelem?

Látom, tí-is kedvelitek
Hazánk' áldott Magzati!
Kik Hazánkban úgy fényletek,
Mint Égnek tsillagzati!
Öszve menvén több helyeken
Tudós Társaságokban,
Holmit írván nyelveteken
Bólts magánosságokban.

Senkit én itt nem nevezek,
Mert tudva van nevetek!
Igazságot sem hímezek,
Fut, sőt szárnyal híretek!
Kassa, Pozsony, Pest, Komárom,
Győr, Béts lakó helyetek.
Munkátokat láttam, várom,
Magasztalom eszetek!

Íme én-is meg jelenek,
Múzsák' számát nevelem;
Versetskéim ha tetszenek,
'S e' maroknyi levelem:
Agg lantomat elő rántom,
Példátokat követem,

Ősz fejjel-is meg mutatom,
Hogy Hazámat szeretem.

Akár melly nyelvet gyalázni
Igen-is nagy gyengeség:
Magyart pedig meg alázni
Éppen sült esztelenség;
A' melly az ő bővségében
Más nyelveknek nem enged,
És gyökeres szépségében
Semmi szeplőt nem szenved.

Kár az még-is, o bölts Írók!
Hogy némellyek köztetek
Mást le festnek, mint kép-írók,
'S le mázolja kezetek:
Mintha tsak tí vagy Magyarok,
Vagy lennétek Poéták!
Holott azt-is Múza karok
Ölelgették, 's táplálták.

Ez amannak hang-törvényét
Únos úntig rostálja;
Az, a' nyelvben ejtett szennyét
Szeme közé szitálja:
A' mit látván mások' szeme,
Írni nem bátorkodnak;
'S bár nagy benne a' szép elme,
Inkább otthon maradnak.

Illyeneket jobb meg vetni,
Mint tsatázni ő velek;
Úgy-is észre lehet venni,
Hogy forgatják a' szelek;
A' ki okos, hagymázossal
Vetekedni nem szeret,
Ha tsak előbb borbély vassal
Nem vágat az fej-eret.

Ha kis könyvem', mint Dávidot,
Egy sisakos Góliát
Meg támadná, húzna kardot,
Villogtatná paizsát:
Szokásomként ki nevetném
Nagy katzajjal a' dolgát,
'S nem felelvén, földre vetném
Sisakjáról Strutz tollát.

Hasznos ugyan, sőt szükséges
Néha a' bölts versengés,
Míg a' törvény vagy kétséges,
Vagy nem tetszik hang-zengés;

De gorombán dobra ütni,
Nem szép másnak hibáját,
Sem billyeget reá sütni,
'S így alázni munkáját.

Kik így tesznek, vagy kevélység
Zavarja az eszeket,
Vagy, nem tudom, mi irigység
Rágja, marja szíveket!
Mind kettővel arra tészik
Méltókká a' könyveket,
Hogy kik kezek közé vészik,
Köpik természeteket.

Magyar Múzsák! Tí ezekre
Éppen ne vigyázzatok!
Nem bízták még ő eszekre,
Hogy a' mit tí írtatok,
Ők rostálják. Vannak többen,
Kik ditsérik eszetek',
Vagy ha szeplőt látnak, szebben
Törölgetik versetek'.

A' Hazafi, 's igaz Magyar
Nyelvét ugyan terjeszti;
De nints benne rút kan-agyar,
'S ön szívét sem epezsti,
Ha tám mások' ditsőségét
Hír hordozván széllyeszti,
Hanem inkább bölts készségét
Ugyan evvel ébreszti.

Ezt ajánlom az Íróknak,
Hizelkedvén magamnak,
Ezt a' bölts Társaságoknak,
Jövendőlvén Hazámnak:
Hogy szép nyelvünk, melly bimbóját
Már-is bőven mutatja,
Kellemetes szép virágját
Gyümölts gyanánt aratja.

**A' FÜREDI VÍZI NIMFÁNAK
KESERVES PANASZA.**

Ha szabad a' Rabnak
Kérését nyújtani,
Tömlötzből Uraknak
Ügyét bé mutatni;
Kiáltok hozzátok,
O Ország Nagyjai!
Pártom' ha fogjátok,
Lésztok Ég' Fiai.

Egy vízi Nimfátka
Szóllít így titeket,
Füredi Szűz lányka
Tsókkal kezeteget
Illeti, és kéri,
Hogy szabadítsátok;
Ha eztet meg nyeri,
Nagy leszsz adománytok.

Én Anyám' méhéből
E' világra jövén,
A' szőlős hegyekből
Le felé sietvén;
Olly szűzen, és tisztán
Éltem, nevedtem,
Hogy tömlötöt talám
Meg nem érdemlettem.

Mert ez e a' vétkem?
Hogy kiket tápláltam,
Meg köszönték nékem,
Hogy meg gyógyítottam;
Életeket nyújtván
Számos esztendőre;
Véreteket tisztítván
Három nemzetségre.

Hozzám jött kólikás,
Kinek béle szórúlt,
Hozzám, kinek hurkás
Al vége bé borúlt;
Ottan több tsomókban
Kötvén karimáját,
Prémezvén gyöngy-házban
Néma trombitáját.

Hozzám, ki' veséjét
A' kő háborgatta,
Hozzám, ki fővényét
Ki nem okádhatta,
Hozzám, kinek feje
Szédülésre indúlt,
'S a' miatt veleje
Elő hátra fordúlt.

Alig itták ezek,
'S ilyenek vizemet,
Ditsérték mindenek
Nagy tehetségemet;
'S ím' a' hála-adás
Helyett most tömlötzben
Vetett az árulás;
Halok keservemben.

Tizen-két oszloppal
Vizem' környül vették,
Kemény kő kávákkal
Erőmet el vették;
Vas rostély az ajtóm,
Mellyel bé tsukatom,
A' nap-fényt óhajtóm,
'S kívánva se látóm.

Új módi kalappal
Mint Dámát tsúfolnak,
Ártatlan Nimfával
Mint rabbal úgy bánnak;
Mit használ az ékes
Tömlötz, és kalapom?
Ha testem már kékes,
'S nintsen szabadságom.

Tí ártatlanoknak
Meg szabadítói,
Gyámoltalanoknak
Bólts vígasztalói!
Nimfátokat szánván,
Úgy iparkodjatok,
Hogy a' mit vár várván,
Meg szabadítsatok.

Nem illet engemet
A' Buffán, sem kalap;
E' nélkül szeretett
Sok Gavallér és Pap;
Kiknek ezután-is
Szolgálni kívánok,

Éjjel-is nappal-is,
Ha meg szabadúlok.

Ha pedig engemet
Rabságomban hagytok,
'S ki folyó vizemet
Tovább gátoljátok,
Fogadom, hogy a' ki
Folyásom' gátolja,
Én vizemnél senki
Gatyáját nem tolja.

Mert víz helyett gyántát,
'S szurkos italt nyújtok;
Nem gyógyítok sántát,
Sok hast meg szorítok;
Szurokkal szorítom
Öszve fenekeket;
És meg nem indítom
Ártalmas nedveket.

AZ ÖRÖM, és SZOMORÚSÁG VÁLTJÁK EGYMÁST

ÖRÖM.

Mi lárma? mi dolog
Lehet Országunkban?
Lót fut szegény, bóldog
Mezőn, 's városokban!
Pásztorok igetvén
El hagyják nyájokat,
Polgárok sietvén,
Az ő falujokat.
Az ágyúk durrognak,
Lovon ül Nemesség.
A' zászlók lobognak,
Rendben áll a' község;
Villognak a' kardok,
Harsognak trombiták,
Tornyosodnak tsákók,
Múlnak a' bóbiták.
Kótsag toll fejérik
Tornyos kalpagokon,
Gyémánt kő tündöklük
A' nemes forgókon.
Játszanak nyakokon
A' vitéz kötések,
A' ló szerszámokon
Gyöngy, üst prémezések.
Jaj! tám az ellenség
Készül a' Hazánkra?
Burgus, vagy Törökség
Útött Országunkra?
Ne félj, légy békével
Szívem! nem ellenség
Rettent fegyverével,
Hanem a' jó Felség
Rendelte e' pompát;
Ki minket szeretvén,
A' Magyar Koronát
Le küldi sietvén!
Azt a' szent Koronát,
Mellyet Bétsbe vive,
'S a' miatt Országát
Látta keseregve.
Senki ezt JÓZSEFNEK
Nem tulajdonítja,
Nem vallja vétkének,

Hanem mint sajdítja
A' józan ész, annak,
A' ki hízelkedett:
És pedig Magyarnek,
Ki már meg peshedett!
Vagy ha tám más többek
Dolgoztanak benne,
Kik vóltanak ezek,
'S maga-is ki lenne
Nyilván meg mutatja,
Meg vetvén most őket,
Szidja, kárhoztatja
Rút irígységeket.
Átkozza ágyában
A' Tanáts-adóját,
Gyalázza hamvában
Hazánk' árulóját;
Ki hízelkedéssel
Tsekély bérre nézvén,
Élt; e' mesterséggel
Magát poltzra tévén.
Ám de, mennél nagyobb
Vólt Hazánk' keserve,
Annál nyilván valóbb
Most annak öröme;
Mert a' Koronának
Viszsa térésével,
Ősi Szabadságnak
Él reménységével.
Lám az el vitelét
Az Ég-is könyvezte,
Dörgéssel menykövét
Hányta, ijesztette!
Most mikor Honnyába
Viszsa hozattatik,
A' Firmamentomba
Felyhő sem láttatik.
Nappal Nap' sугári
Ékesen ragyognak,
Éjjel ég' tsillagi
Tsendesen villognak.
Tisztább a' levegő
A' fényes tükörmél,
Köven szökdétselő,
'S játszó kristály viznél.
Fualkodik a' föld,
Az utak száradnak;
Gyöp, vetés már-is zöld,
Rétek mosolyognak,

Az egész Magyar tér,
Örömében vidúl,
Hogy Kintse vissza tér,
Szemlátomást újúl.
Lehet jó jelekből
Nagy jót jövendőlni,
Viszsa tért Kintsünkől
Bátran reményleni:
Hogy bizony fel támad
A' Magyarok' napja,
Mivel már-is hasad
Koronán hajnala.
Üdvöz-légy Angyali
Ősi szent Koronánk!
Örülj Apostoli
Keseredett Hazánk!
'S úgy fogadd kebledbe
Budán e' kintsedet,
Hogy lássa szemedben
Írigy, reményedet.
JÓZSEF Tsászárunknak
Vég Testamentomát
Betsüld, mint Hazánknak
Fő fundamentomát!
'S mint Paraditsomhoz
Isten Angyal-strázsát,
Úgy szent Koronádhoz
Tégy erősbb vigyázást.
Nagy JÓZSEF! Nagy Felség!
Ezzel nagyobb lettél,
Ezt kiáltja Föld 's Ég,
Hogy törvényre léptél!
Árúlok' tanátsát
Ágyadban másítván,
Feddvén tzinkosságát,
Minket vígasztalván.
Ím'! nagy nyavalyádban
Téged vígasztalni
Kellet vólna jobban,
És íme meg halni
Nem akarsz hamarébb,
Hogy sem sérelmünket
Gyógyítsd, Te elébb
Vigasztalván minket.
Bár tovább-is élnél,
És addig élhetnél!
Míg Tanáts-Székednél
Más rendet tehetnél;
Tudom, hogy el vernéd

Hazánk' árulóit,
Úgy mint Trónus Széked',
'S hatalmad' rontóit.
Élj! vagy ha meg haltál,
Az Égben örvendezz!
Koronát váltottál,
'S fő Koronát szerez:
Hogy végét éltednek
Szépen koronáztad,
'S a' te hív Népednek
Kintsét vissza adtad.
Nem, ki mint kezdette
A' pálya-futását,
Hanem mint végezte
Ő halandóságát:
Úgy itéli Isten,
És úgy jutalmazza,
'S minket sem másképen;
Mert illy törvényt hozza.

SZOMORÚSÁG.

Jaj! hallom meg haltál!
Sírjatok szemeim!
Bennünket el hagytál,
Folyatok könyveim!
Örömünket váltod
Nagy szomorúsággal,
Szívünket szaggatod
Búval, 's vígassággal!
Halálos nyavalyád
Minket meg gyógyított,
El küldött Koronád
Örömet okozott.
'S mikor leg forróbban
Szeretted bennünket,
Jaj! meg halálozván,
Búval meg ölsz minket.
Éltetted, örömet
Küldvén Megyéinkre,
Ölsz, meg halt híredet
Terjesztvén fülünkre.
Szűk az ember' szíve
E' két indulatra,
Ember az, ki' lelke
Állhat illyen gátra!

VÉGE.